23 Accedit quod hujus limitationis auctor ab omnibus adducitur Specul. *de titul. de probat:* §. *fin. n:6* qui tametſi prius diſertis verbis id affirmaverit, videtur tamen poſtea maturius ab ea ſententia recedere, vel certè ſibi non conſtat; dum rationem reddit præcedenti dicto contrariam. Subdit enim pactum, quod non liceat probare niſi per publicum inſtrumentum, eſſe contra bonos mores. Quæ ratio admiſſa neceſſariò efficit, ut non roboretur juramento, cujus nulla eſt vis ad validum actum bonis moribus adverſum, d. c. *Non eſt obligatorium.*

Verum etſi id juramentum eſſet omnino ſervandum, nec juranti liceret uti alio probationis genere, adhuc tamen ſuggerente æquitate, quæ veritatem obrui non patitur in promptu ſunt efficacia remedia, quibus conſulatur indemnitati repetentis res ſuas: nam quamvis obſtante ju-
24 ramento non poſſit alios teſtes producere, non tamen præcluſa eſt judici via, quominus ex officio ſuo teſtes recipiat: quod animadvertit Specul. *loco ſupracit. nu. 6* Bero. *conſ:* 100 *nu:* 15 *vol:* 3 quem cum aliis citatum ſequitur & comprobat Roland. *conſ:* 88 *n:* 13 *vol:* 1 Felin. *hic n:* 20 *poſt med: verſ: Conſuluit tamen*, poſt Joan. Andr. Lap. Imol. & Gemin.

25 Præterea ſi ob efficaciam juramenti prohiberetur uſus teſtium, nihil tamen obſtaret prohibitio, quominus producerentur teſtes exuberantis fidei, & auctoritatis, ut per Felin. *hic n:* 14 *verſ. Quarto intellige*, poſt Anton. de Butr. quæ limitatio quamvis forte nonnihil dubitationis habere poſſet in foro ſæculari, eſt indubitata in foro eccleſiaſtico, cujus eſt præcipuè æquitatem, ac veritatem præ oculis habere, & peccato occurrere ut tradit Felin. *ubi ſupra.*

26 Tandem ubi Sereniſſimus Dux velit quinque teſtibus rerum traditionem probare, ex pacto etiam valido, quo ſe ad ſolam probationem inſtrumentalem aſtrinxit, nunquam excluditur quominus quinque teſtibus veritatem probet: nam probatio per quinque teſtes æquipollet probationi inſtrumentali, ut per tex. in l. *Teſtium* C. *de teſtib:* tradiderunt Cyn. in l. *Optimum*, C: *de contrah: & committent. ſtipular.* Abb. *hic propè fin:* ubi & alii Marſilien. *in rubric: de probat: n:* 53

27 Ad hanc autem probationem admittendam eò promptior debet eſſe judex, quo magis eſt veriſimile uxori à viro, & à viri patre, conſanguineis ac ſubditis ea donata eſſe, quæ utriuſque ſummam nobilitatem, ac dignitatem decebant, arg. c. *Etſi quæſtiones*, cum gloſſ. in verb. *Dandis muneribus, infra de ſimonia.* Veriſimilitudo autem quantæ ſit potentiæ in probationibus clamant paſſim DD. quos cumulat Menoch. *de arbitr: judic: lib:* 2 *centur:* 1 *caſu* 85.

DE PROBATIONIBVS.

Cap. Poſt ceſſionem.

SVMMARIVM.

1 *Literæ Ordinarii probant quem excommunicatum niſi contrarium doceatur.*

2 *Excommunicatus ſi quis probetur per literas Ordinarij, niſi poſtea abſolutus oſtendatur, à procuratione judiciali repellitur.*

3 *Ordinarii appellatione venit non ſolum Epiſcopus, qui eſt generalis, & major Ordinarius, ſed etiam quilibet inferior, & ſpecialis Ordinarius.*

Quod procedit ſi materia etiam inferiori Ordinario ſit adaptabilis, n. 6.

Item procedit in Ordinario conſtituto à iure, non autem in conſtituto ex accidenti à Capitulo, vel à Papa n. 10.

4 *Iuriſdictio ordinaria ad ſui eſſentiam non requirit territorium.*

5 *Ordinarius dicitur qui jure ſuo, vel Principis beneficio univerſaliter juriſdictionem exercere poteſt & n. 12.*

6 *Ordinarius accipitur ſecundum ſubjectam materiam.*

7 *Ordinarius reſpectu collationis intelligitur etiam is, qui tantùm habet poteſtatem conferendi, licèt aliàs non habeat ordinariam juriſdictionem.*

8 *Literæ non tamen Epiſcopi, ſed etiam inferioris Ordinarii probant ſicut publicum inſtrumentum*

9 *Sigillum Epiſcopi ex conſuetudine generali totius Orbis reputatur authenticum in ſpectantibus ad officium ſuum.*

11 *Ordinarius de quo in litteris Clem. VIII. ſuppreſſionis Canonicorum Regularium in Principatu Cataloniæ non intelligitur Archipresbyter, ſed Epiſcopus.*

1 POST CESSIONEM. Per litteras Ordinarii probatur quis excommunicatus niſi contrarium doceatur. Hoc dicit, ſecundum Joan. Andr. & communiter Doctores. Vel aliter ſecundum Abb. ſi per literas Ordinarii probatur quis excommmunicatus à procuratio-
2 ne repellitur, vel ſecundum intellectum, qui verior videtur, & de plano procedit: ſi per literas Ordinarii probatur, quod ſemel quis excommunicatus fuerit, niſi poſtmodum abſolutus oſtendatur, tanquam excommunicatus à procurratione judiciali repellitur. Hoc dicit Philip. Dec: dividitur compendiosè in duas partes. In prima ponit repulſionis cauſam. In ſecunda repulſionem, ibi, *Ipſum*: & continet prolixam, & ſubtilem materiam, & fuit ſolemniter repetitum à Joan. Calder. *tom. 3. Repetent. fol.* 184.

3 In textu ibi, *Iudicis ordinarii*, nota appellatione Ordinarii non ſolum comprehendi Epiſcopum, qui generalis eſt, & major Ordinarius, c. 1. *de offic. Ordinar.* cap. *Cum Epiſcopus, eod. tit. lib. 6.* Sed etiam quemlibet alium inferiorem, & ſpecialem Ordinarium, ut eſt textus in c. *Ordinarii*

narii, juncta gloſ. in ver. *Locorum, de off. Ordin. lib. 6.* Quod Abb. Felin. & Decius *hic in* 1. *notab.* dicunt eſſe notandum pro ſtatutis. Ad idem eſt gloſſ. in cap. *Quamquam, in ver. Loci Ordinario, de uſur. lib. 6.* item gloſ. in Clem. 1. *prima in ver. Locorum Ordinarius, de teſtam*, de quo plene per Archid. in cap. *Licet Canon, n. 6. in ver. Ordinarius, de elect.*
4 *lib. 6.* Facit cap. *Cum ab eccleſiarum, de offic. Ordin.* & ratio eſt clara, ſecundum Aretin. *hic n.* 1. quia ad eſſentiam ordinariæ juriſdictionis non requiritur territorium, ut notatur in cap. *Cum contingat, ſupra de foro compet.* & ſubtiliter declarat Bald. in l. 1, §. *In initio, nu. 7. ff. de off. Præfecti Vrbis.*
5 Item confirmatur hoc ex etymologia, & alluſione vocabuli: nam Ordinarius dicitur qui habet ordinariam juriſdictionem. Unde hoc nomen convenit cuilibet eam juriſdictionem habenti, ut inquit Abbas in c. *Cum olim, n. 1: in 4. not. de præſcr.*

6 Procedit tamen concluſio ut ſupra firmata, quin materia, de qua agitur, etiam his inferioribus eſt adaptabilis, ut notat Geminian. in d. cap. *Ordinarij, col. 1. poſt medium, verſ. Nota iſtam gloſſam, de offic. Ordin. lib. 6.* & ita Ordinarius accipitur ſe-
7 cundum ſubjectam materiam, ut hic per Decium, *n. 7.* qui ex hoc deducit, ut ſi reſpectu collationis facta ſit mentio de Ordinario, de illo quoque intelligatur, qui tantùm habet poteſtatem conferendi, licèt aliàs non habeat ordinariam juriſdictionem gloſ. in Clem. 1. *in ver. Ordinarium, ut lite pendente*: & ibi Imol. *n. 28. & 29.* & Cardin. *in 14. quæſt.* poſt Antiquos, quos ipſe re-
8 fert. Facit text. in cap. *Si ſoli Ordinario. de conceſſ. præb. lib. 6.* Hinc etiam deducitur, ut cùm materia, de qua tractatur in hoc cap. Sit adaptabilis etiam Ordinariis inferioribus, non ſolum literæ generalis, & majoris Ordinarii, ideſt Epiſcopi fidem faciant ſicut publicum inſtrumentum, c. *Curæ, 11. q. 3.* cap. 1. *ſupra de treug. & pac.* cum
9 multis concordant, de quibus hic per Hoſt. *n.* 1. & decidunt Domini de Rota *deciſ. 1. de probat. in noviſ.* ubi dicunt ex generali conſuetudine totius Orbis, quam etiam ſervat Palatium, ſigillum Epiſcopi reputari authenticum in his, quæ ſpectant ad officium ſuum; ſed etiam literas cujuſlibet Ordinarii inferioris: & ita hic ſentiunt communiter Doctores, ut dicit Abb. *n. 1.*

10 Rurſus procedit prædicta concluſio in Ordinariis conſtitutis à jure, non autem in aliis, qui ex aliquo accidenti conſtituuntur à Capitulo, vel à Papa, ita videtur limitare Lapus Abb. S. Miniati inter conſilia Federici de Senis *conſ.* 291. incipien. *Domine mi.* & Paulus de Caſtro *in conſ.* 312. incip. *Quoniam*, quos ſequitur Decius *hic n. 7. verſ. Et ad iſta conferunt.*

11 Porrò Fel. record. Clem. VIII. ſuppreſſit olim ordinem Canonicorum Regularium S. Auguſtini in Principatu Cataloniæ, illiuſque monaſteria, & loca ad ſæcularitatem reduxit, & Ordinariis locorum ſubjecit. Inter cætera autem Monaſterium S. Joannis de Vas Abbatiſſarum Vicen. diœceſis in Sæcularem, & Collegiatam Eccleſiam erexit & in ea Archipresbyteratum, qui eſſet dignitas principalis, & nonnullos Canonicatus inſtituit, ipſamque Eccleſiam, Dignitates, Canonicatus, aliaque beneficia, & miniſtros ſuo Ordinario ſubjectos eſſe voluit, & collationem prædictorum Canonicatuum voluit pertinere ad Archipresbyterum pro tempore exiſtentem. In vim cujus diſpoſitionis tametſi Archipresbyter, Canonici, & Beneficiati dictæ Eccleſiæ ſubjectionem & obedientiam juraverint Epiſcopo tunc exiſtenti, ipſeque omnimodam juriſdictionem in Eccleſiam & illius Capitulum, & perſonas nemine contradicente dicatur exercuiſſe ſpatio ſeptem, vel octo annorum; poſtea tamen Joannes Coli ex Beneficiato Eccleſiæ Archipresbyter factus ab obedientia deſcivit unà cum aliquot Canonicis, qui ſimul officialem Epiſcopi viſitare volentem oppido prohibuerunt mortemque ei minati ſunt ſi viſitationem exercere vellet: ipſum deinde Epiſcopum ingreſſu Eccleſiæ, in qua armati cum ſicariis ſe incluſerant, interdixerunt militaribus tormentis per rimas objectis, & plura indigna in Epiſcopi contumeliam perpetrarunt. Unde Epiſcopus Eccleſia interdicta iiſque excommunicatis diſceſſit. Epiſcopo vita functo ſucceſſores propter periculum viſitationem aggredi non ſunt auſi. Præſens verò Epiſcopus volens munus ſuum adimplere, ſupplicavit Sanctiſſimo ut declararet verbum illud, *Ordinario*, poſitum in literis Clementis, non debere intelligi de Archiepiſcopo; ſed de ipſo Epiſcopo; prout in ſimili fecit idem Clemens in literis ſæculariſationis alterius Eccleſiæ Barchinonenſis diœceſis; declaravit enim, dum voluit Canonicos eſſe ſubjectos Ordinario, ſe non intellexiſſe de Priore ejuſdem Eccleſiæ, ſed Epiſcopo tantùm. Sanctiſſimus rejecit libellum ad Congregationem Concilii, & Archipresbyter, & Canonici juſſu Congregationis in partibus citati, nihil unquam oppoſuerunt.

12 In cauſa hæc fuerunt ponderata. Archipresbyter iſte non venit appellatione Ordinarii, cum juriſdictionem ordinariam non habeat: textus juncta gl. 2. in c. *Ordinarij, de offic. Ordin. lib. 6.* nam Ordinarius dicitur, qui jure ſuo, vel Principis beneficio univerſaliter juriſdictionem exercere poteſt, l. *More*, & ibi gloſ. 2. & communiter ſcribentes, *ff. de juriſdict. omnium judic.* Specul. *in tit. de offic. Ordin. in princ.* Card. poſt Paulum de Eleazariis in Clem. *Attendentes, in 5. not. de ſtatu Monach.* & conſtat ex dictis ſupra *n. 3 & 5.* Præterea in literis Apoſtolicis pluribus in locis contra diſtinguitur Archipresbyter ab Ordinario: Ergo dum pontifex loquutus eſt diſcretivè de Ordinari, non intellexit de Archipresbytero, ad tex. in Clem. *Exivi, col. 4. § Cum autem natura termini, de ver. ſignif.* Item in iiſdem literis Dignitates, & Canonicatus dictæ Eccleſiæ ſubjiciuntur ſuo Ordinario; cum autem in dicta Eccleſia nulla alia ſit dignitas, quàm Archipresbyteratus, ſi Archipresbyter eſſet Ordinarius, Papa ſubjiciendo dignitates Ordinario, ſubjeciſſet Archipresbyterum ſibimet Archipresbytero, quod eſt abſurdum, arg. cap. *Debitum, de Baptiſ.* cum ſuis concordant. de quibus ibi in gloſſa *prima.* Ac demum mentem ſuam in ſimili caſu Barchinonen. ſatis apertè declaravit Clem. VIII. ut in literis exhibitis. Itaque videtur è re eſſe, ut S.D.N. per literas in forma Brevis declaret, dum Clement. VIII. voluit prædictam Eccleſiam Sancti Joannis, ejuſque dignitates, Canonicatus, beneficia, ac Miniſtros ſuo Ordinario eſſe ſubjectos, illius inten-

intentionis non fuiſſe illos ullatenus ſubjicere Archipresbytero, ſed tantum Epiſcopo Vicenſi ad inſtar alterius declarationis ab eodem Clem. editæ in ſimili caſu Epiſcopi Barchinonen. & ita fuit reſolutum.

Sed numquid appellatione Ordinarii, de quo loquitur Concilium Tridentinum *c. 1. verſ. Quod ſi aliquando, ſeſſ. 24. de reformat. matrim.* quo facultatem remittendi denuntiationes, veniat Prælatus inferior? Dic ut ſcripſi in cap. *Cum inhibitio, n. 6. & 9. infra de Clandeſt. deſponſat.* ubi de Scholaſtico Salamantino.

DE PROBATIONIBVS.

Cap. In præſentia.

SVMMARIVM.

1 *PRobatio dubia, ſeu æquivoca non relevat probantem. & n. 14.*

2 *Monaſterium facit deficere conditionem ſi hæres deceſſerit ſine filijs.*

3 *Probatio æquivoca quæ dicatur. & n. 14.*

4 *Teſtandi facultate, poteſt quis ſe privare offerendo ſe, & bona ſua loco religioſo.*

5 *Offerens ſimpliciter ſe, & ſua Eccleſiæ Regulari cenſetur obtuliſſe etiam futura.*

6 *Donatio omnium bonorum præſentium, & futurorum facta Eccleſiæ valida eſt.*

7 *Offerens ſe, & ſua Religioni ſine ingreſſu non dicitur mortuus mundo, imo poteſt matrimonium contrahere.*

8 *Offerens ſe religioni ſimpliciter nõ renunciat proprijs, niſi profeſſionem emittat.*

9 *Oblationem perſonæ, & bonorum poteſt monaſterium recipere etiam juramento firmatam.*

10 *Novitius poteſt licitè exhortari, ut bona ſua donet monaſterio.*

11 *Et quid poſt Concilium Tridentinum.*

12 *Minor annis viginti quinque profitendo religionem, alienat bona ſua etiam ſine curatore, & decreto judicis.*

13 *Novitius in ſua profeſſione poteſt præcipere, ut aliquid ex bonis ſuis expendatur maximè in pios uſus, aut ne quid alienetur.*

15 *Probatio debet concludere per neceſſe, & non per poſſibile.*

16 *Probatio non concludens non valet.*

17 *Probatio per veriſimilitudines non ſufficit ubi clara probatio requiritur.*

18 *Fallit in ſex caſibus, remiſſivè.*

19 *Monaſterium ingrediens, & profeſſionem emittens fingitur non ſolum decedere cum hærede, ſed etiam cum liberis.*

20 *Monaſterium habetur loco filii. Procedit in caſibus in jure expreſſis: alias ſecus. n. 23.*

21 *Subſtitutio expirat ſi filius gravatus reſtituere partem hæreditatis Patruo ſi ſine liberis decedat, monaſterium ingrediatur.*

22 *Teſtamentum, in quo monaſterium non fuit inſtitutum ſaltem in legitima, an rumpatur, ſi teſtator fiat Monachus.*

23 *Fictio locum non habet niſi in caſibus in jure expreſſis.*

24 *Subſtitutio facta filio ſine liberis decedenti evaneſcit ſi filius profeſſionem emittat regularem, & hereditas applicatur monaſterio.*

25 *Secus ſi decedat ante profeſſionem, vel infra tempus probationis exeat.*

26 *Et an hoc procedat ſive ſubſtitutio ſit fideicommiſſaria, ſive directa.*

27 *Et quid ſi ſubſtituti ſint Fratres teſtatoris.*

28 *Et quid ſi teſtatoris filii.*

29 *Subſtitutio facta ſub conditione ſi deceſſerit ſine filiis ex ſe, vel ex ſuo corpore natis, an evaneſcat, ſi gravatus fiat Monachus.*

30 *Subſtitutio facta ſub conditione ſi ſine liberis deceſſerit, an expiret ſi gravatus fiat Clericus Eccleſiæ ſæcularis.*

31 *Et quid ſi ſubſtitutus ſit locus religioſus, vel Eccleſia ſæcularis, aut alius locus pius.*

32 *Et quid ſi conditio illa fuerit appoſita in contractu gratuito, vel oneroſo, aut in ſtatuto.*

33 *Et quid ſi relata fuerit in perſonam ipſius teſtatoris.*

34 *Et quid ſi gravatus ingrediatur monaſterium in fraudem ſubſtituti.*

35 *Et quomodo hujuſmodi fraus probetur.*

36 *Monaſterium Mendicantium non facit deficere conditionem ſi hæres ſine filiis deceſſerit.*

Et quid poſt Concilium Tridentinum. n. 67. & 117.

38 *Mendicantes an ſint capaces acquiſitionis bonorum immobilium in communi. & n. ſeqq. uſq; ad n. 69.*

39 *Fratres Minores ſunt incapaces hæreditariæ ſucceſſionis, etiam in communi.*

40 *Sunt fundati in arctiſſima paupertate ſupra omnes Mendicantes.*

41 *Frater Minor ſi hæres inſtituatur, perinde eſt, ac ſi mortuus inſtitutus fuiſſet.*

42 *Teſtamentum, in quo Fratres Minores ſunt inſtituti, non valet, niſi adſit cohæres, & hæreditas defertur venientibus ab inteſtato.*

43 *Fratres non ſunt capaces fideicommiſſi univerſalis.*

44 *Nec jure legati habere poſſunt hæreditatem.*

Nec legata particularia jure inſtitutionis. ibidem.

45 *Fratres Minores ſi hæredes inſtituantur ea lege, ut vendant & pretium convertant in ſuas neceſſitates, inſtitutio non valet.*

46 *Idem ſi inſtituantur ea lege ut pretium erogent in conſtructionem Eccleſiæ.*

47 *Fratres Minores non excludunt ſubſtitutum ſub conditione ſi deceſſerit ſine liberis.*

48 *Et bona profitentis religionem Fratrum Minorum ſi de illis antea non diſpoſuerit, deferuntur venientibus ab inteſtato.*

49 *Novitius in Religione Fratrum Minorum poteſt de bonis ſuis liberè diſponere.*

50 *Servata tamen forma à Concilio Tridentino præſcripta ſi diſpoſuerit inter vivos; Secus ſi in ultima voluntate.*

51 *Inſtitutus ab ingrediente religionem Fratrum Minorum, ſtatim ſequuta illius profeſſione poteſt capere hæreditatem, etiam non expectata morte naturali.*

52 *Fratres Minores ſunt capaces legati rei immobilis, vel annui reditus ad effectum vendendi, & convertendi pretium in eorum neceſſitates.*

53 *Dummodo pretium ſit moderatum.*

54 *Et legatum fiat ſub modo licito, vel ſimpliciter.*

55 *Infirmariæ Fratrum Minorum an validè fieri poſſit legatũ annui reditus. & n. ſeqq. uſque ad n. 65.*

Fra-

56 *Fratribus Minoribus conceditur recurſus pro pecunia ad amicos ſpirituales pro neceſſitatibus Infirmorum, & Fratribus induendis dumtaxat.*

57 *Fratribus Minoribus legari non poteſt annuus reditus pro alimentis.*

58 *Alimentis legatis veniunt non ſolum cibaria, habitatio, & veſtitus, ſed etiam medicinæ, ſalarium Medici, Stratum, & omnia ad victum neceſſaria.*

59 *Fratribus Minoribus annuos reditus habere non licet.*

60 *Niſi pro divino cultu.*

61 *Ioannis de Anania reſponſum circa legatum uſusfructus factum infirmariæ Fratrum Minorum refellitur. & num. ſeqq.*

62 *Fratrum Minorum Eccleſiæ relinquere idem eſt, quod relinquere ipſis Fratribus.*

63 *Legatum uſusfructus factum infirmariæ Fratrum Minorum eſt in fraudem paupertatis.*

64 *Fraus omnis eſt prohibita de jure naturali.*

65 *Mendicantes, exceptis Minoribus, de jure poſſunt acquirere bona immobilia in communi etiam per viam inſtitutionis non ut retineant, ſed ut vendant, & ſe alant.*

Et quid ex Concilio Tridentino n. 67. & n. 117.

66 *Societas Ieſu eſt capax poſſeſſionum etiam per viam inſtitutionis ut vendat, & pretium eroget in ſuas neceſſitates, & alios pios uſus.*

68 *Mendicantes exceptis Capuccinis, & Minoribus de Obſervantia ex Concilio Tridentino poſſunt in communi bona immobilia poſſidere.*

Et excludunt ſubſtitutum ad inſtar non Medicantium.

Monaſterium an ſuccedat in feudo, remiſſivè ibid.

69 *Frater Minor tranſiens ad Tertium Ordinem Sancti Franciſci an recuperet jus ſuccedendi in bonis ſibi ex teſtamento, vel ab inteſtato poſt tranſlationem delatis. & n. ſeqq. uſque ad n. 81.*

70 *Monachus factus Epiſcopus ſuccedit in hæreditate ſibi poſt aſſumptionem delata eamque acquirit Eccleſiæ ſuæ.*

71 *Non deſinit eſſe Monachus, nec abſolvitur à ſubſtantialibus regulæ.*

72 *Regularis ad alium ordinem translatus nihil habet commune cum primo.*

73 *Et deſinit eſſe filius primi monaſterij.*

74 *Et regulatur ſecundum inſtituta Ordinis, ad quem transfertur.*

75 *Regularis ſua culpa translatus à Religione incapaci ad capacem, non recuperat jus ſuccedendi.*

76 *Regularis translatus ad religionem capacem non ſuccedit in hæreditate ſibi delata ante tranſlationem, atque agnita per venientes ab inteſtato.*

77 *Et quid ſi nondum agnita.*

78 *Fratres Minores S. Franciſci de Obſervantia tranſeuntes ad Conventuales ſunt incapaces ſucceſſionis.*

79 *Fratres Conventuales qui ſint.*

80 *Fratres Tertij Ordinis S. Franciſci ſunt capaces bonorum immobilium in communi ex inſtituto, Fratres Conventuales ex privilegio. ibidem, & n. ſeq.*

81 *Societas Ieſu, ejuſque domus, collegia, & perſonæ an verè, & propriè ſint ordinis Mendicantium. & n. ſeqq. uſque in fin.*

82 *Quid in profeſſis quatuor votorum.*

Et in Coadjutoribus formatis. n. 85.

Et quid in Scholaſticis. n. 86. & ſeqq. uſque in fin.

83 *Societas Ieſu fundata eſt in arctiſſima paupertate.*

84 *Ceſſit juri ſuo in domibus profeſſis, & renuntiavit conceſſioni Concilij Tridentini.*

86 *Societas Ieſu ex primævo inſtituto poteſt habere collegia habentia reditus ſtudentium uſibus applicandos.*

87 *Mendicantes qui ſint. & n. 112.*

88 *Habent pro dote mendicitatem.*

89 *Habere propriè quid dicitur jure dominij.*

90 *Societatis Ieſu Scholaſtici poſt votum paupertatis retinere poſſunt dominium bonorum ſuorum conſcio, & approbante Superiore.*

Declaratur. n. 118.

91 *Religio una non poteſt eſſe diverſorum Ordinum & n. ſeqq.*

92 *Societatis Ieſu corpus conſtat ex profeſſis: coadjutoribus, & Scholaſticis.*

93 *Mendicantes Ordines à non mendicantibus differunt ſpecie.*

94 *Mendicantes ad vitam activam, Monachi verò ad contemplativam ſunt inſtituti.*

95 *Vniverſitas eſt illius naturæ, cujus eſt major illius pars.*

96 *Vniverſitas, in qua ſunt plures laici, quàm Clerici, cenſetur laicalis & è converſo.*

97 *Vniverſitas mixta aſſumit naturam à potentiori, ſeu digniori.*

98 *Membra ſunt illius naturæ, cujus eſt caput.*

99 *Mendicantibus non licet ad non Mendicantes tranſire, ut ibi officia, & adminiſtrationes aſſumant.*

100 *Religionum diverſitas ſumitur ex fine, ad quem ordinantur,*

101 *Novitij, quia tendunt ad profeſſionem, dicuntur religioſi, licet non ſint tales cum effectu.*

102 *Mendicantium Ordinem, monaſteriorum, vel Collegiorum nomine intelliguntur illorum perſonæ, non autem ædificia, vel Vniverſitas prout eſt perſona ficta.*

103 *Vniverſitas nihil aliud eſt, niſi homines, qui ibi ſunt.*

104 *Actus, & paſſiones, quæ in facto conſiſtunt, ſunt ſingulorũ non autẽ Collegij, vel Vniverſitatis.*

105 *Collegium aſſumit naturam à perſonis, ex quibus componitur.*

106 *Bulla Pij V. declarans Societatem Ieſu eſſe Mendicantem expenditur. & n. ſeqq. uſq; ad n. 112.*

107 *Conſtitutio trahitur ad præterita ſi ſit declaratoria, non autem ſi ſit novi juris, ſeu privilegij inductiva.*

108 *Societas una non debet diverſo jure cenſeri.*

109 *Religioſis quæ adhærent, religioſa ſunt.*

110 *Relatio fit ad præcedentia cum ſuis qualitatibus.*

111 *Cauſa finalis in proœmio expreſſa regulat totam diſpoſitionem.*

112 *Intellectus cap.* unic. de relig. domib. lib. 6.

113 *Regula non dicitur reſpectu alicujus membri, ſeu partis integralis, ſed reſpectu totius corporis religionis.*

114 *Religio poteſt eſſe mendicans ex regula, licet aliquod ejus membrum non mendicet.*

115 *Mendicantium Statui, & eſſentiæ non repugnat bona immobilia in communi poſſidere.*

116 *Mendicantes ſunt qui ex fundatione ſuæ Regulæ non habent reditus, licet de facto, vel ex privilegio non mendicent.*

118 *Societatis Ieſu Scholaſtici quamvis habeant dominium bonorũ ſuorum, tamen ſunt verè religioſi*

*gioſi eorumque vota ſimplicia ſunt ſubſtantialia, & in dubium hoc revocantes ſunt ipſo jure excommunicati.**

1 IN PRÆSENTIA. Dubia probatio non relevat probantem. Hoc dicit, ſecundum Joan. Andr. Bald. Bellam. Butr. Card. Ancharan. & Imol. vel plenius ſecundum
2 Aretin. & Felin. Monaſterium facit deficere
3 conditionem, ſi hæres deceſſerit ſine filiis: & qui debet probare de uno actu, vel tempore limitato, ſi probet tale quid, quod poſſit convenire illi actui, vel tempori, & etiam alteri, æquivocè probat, & ideo ſuccumbit. Dividitur in tres partes principales. In prima ponitur proceſſus factus coram judice Delegato. In ſecunda ibi, *Dilectus, ſententia judicis.* In tertia ibi, *Nos igitur.* Confirmatio Apoſtolica. & prima ſubdividitur in quatuor, ut hic per Joann. Andream, & alios.

4 Nota primò ibi, *Monaſterio veſtro obtulit ſe, ſua:* caſum ſingularem, in quo quis in vita poteſt ſe privare facultate teſtandi, videlicet offerendo ſe, & omnia bona ſua loco Religioſo;
5 ſecundum Abb. *hic num. 2.* & Dec. *num. 26.* Offerens enim ſimpliciter ſe, & ſua Eccleſiæ Regulari, cenſetur obtuliſſe bona etiam futura, ut hic per Butr. *in fin.* alioquin ſi offerret præſentia tantum, vel aliquid ſibi reſervaret etiam quoad uſumfructum, oblatio non eſſet plena, nec offerens potiretur privilegiis monaſterii, cui ſe obtulit; ut probavi latiſſimè in cap. *Vt privilegia, infra, de privileg.* ubi plenè videas de hujuſmodi oblatis. Unde ex oblatione ſimpliciter facta adimit ſibi omnino facultatem teſtandi, & tamen valet oblatio, ut hic: quod eſt valde notabile ad limitationem l. *Stipulatio hoc modo concepta, ff. de ver. oblig.*

Ex hoc infert ſingulariter Bart in l. *final. n. 13,*
6 *C. de pact.* Ut valeat donatio facta Eccleſiæ omnium bonorum præſentium, & futurorum, & conſequenter favore Eccleſiæ poſſit quis ſe privare facultate teſtandi, quamvis Religionem non intret; quia quemadmodum poteſt favore Eccleſiæ dare ſe, & omnia bona ſua, ita & ſua ſine ſe. Sed Abb. *hic in 5. notab.* mordet dictum Bartoli, quia cùm quis offert etiam ſe, per ingreſſum monaſterii fingitur mortuus, ut c. *Placuit, 16. q. 1.* & l. *Deo nobis, C. de Epiſc. & Cler.* Unde nil mirum ſi poteſt donare omnia bona ſua præſentia, & futura, quia etiamſi expreſsè non donaret, tamen tranſirent in monaſterium ſi aliter de illis non diſponeret, cap. *Quia ingredientibus,* & cap. *Si qua mulier, & §. Nunc autem, 19. qu. ult.* & Auth. *Ingreſſi, C. de ſacroſ. Eccleſiis.* Hæc autem ratio ceſſat quando offerens non intrat in monaſterium. Tu verò non recedas ab opinione Bartoli, quæ eſt valde pia, & Eccleſiæ favorabilis, ut ipſemet Abbas fatetur, & eam ſequuntur idem Abbas in c. *fin. in 1. not. de ſucceſſ. ab inteſt.* & *in conſ. 102. Circa perſonarum, num. 2. part. 2.* Mar. Socin. *in tract. oblat. in 10. libell. in 1. qu.* & eſt ex mente gloſſæ *penult* in cap. *Vt lex continentiæ, 27. q. 1.* eamque communem eſſe atteſtantur Purpurat. in d. l. *final. num. 242.* ubi etiam Cagnol. *n: 203,* Covarr. *in rubr, de teſtam. in 2. par. num. 5. in fin.* Duen. *in reg. 219. in 1: limitat.* Clar. *in §. Donatio, qu. 20. verſ. Vlterius quæro,* Pariſ. *hic num. 21.* & Dec. *num. 26.* qui licet multa in utramque partem adducat diſputationis gratia, præſertim circa intellectum l. *Jubemus nulli, §. 1. C. de ſacroſ. Eccleſ.* tamen *n. 29. verſ. Et ex prædictis fatetur* in practica à communi opinione recedendum non eſſe, præcipuè cùm agatur de favore Eccleſiæ, ad tex. in l. *Sunt perſonæ; ff. de religioſ. & ſumpt.*
7 *funer.* Et quamvis non reſpondeat ad motivum Abbatis, tamen reſponderi poteſt, validitatem donationis, per quam quis ſe privat facultate teſtandi offerendo ſe & ſua Monaſterio, nullatenus fundari in ea ratione, quod ſit mortuus mundo: quandoquidem poteſt quis donare ſe, & ſua loco Religioſo abſque eo, quod fiat Monachus, ut c. *Cum & plantare, §. 1.* & c. *Vt privilegia, de privileg.* & c. *Per exemptionem, eod. tit. lib. 6.* & idemmet Abb. fatetur *hic. in 4. not.* & Dec. *num. 21.* Quo caſu oblatus non dicitur mortuus mundo; imo poteſt eſſe conjugatus, & matrimonium contrahere etiam poſt oblationem. Calder. *conſ. ult. de regular.* Card. *conſ. 21.* Bald. *conſ. 240. in 5. vol.* Imol. *in Clem.*
8 *1. num. 10. de decim.* Nec verum eſt bona tranſire in monaſterium quando quis ſimpliciter offert ſe abſque ulla bonorum mentione: imo enim talis oblatus non renunciat propriis, niſi profeſſionem emittat regularem, & ita intelligi debet gloſ. in d. c. *Vt lex continentiæ, 27. qu. 1.* ut ibi declarat Archid. & poſt eum Calder. *d. conſ. ult. num. 1. verſ. Et quod dictum eſt per gloſ.* Et ita eo caſu bona non veniunt in conſequentiam perſonæ, ut inquit Bald. *loco citato* & adde quod ſcripſi in d. c. *Vt privilegia. num. 14. 29. de privil.*

9 Secundò nota ibi, *Nec contra oblationem ſuam venire juramento firmavit.* Monaſterium poſſe recipere oblationem perſonæ, & bonorum etiam juramento firmatam, nec inde oriri ſiniſtram aliquam ſuſpicionem, quod ingredientem ad oblationem, & juramentum induxerit propter bona temporalia, ut hic per Abb. *num. 2. verſ, Nota quem licitè oblationem ſuam;* & Dec.
10 *in octavo notab.* non enim ex hoc ingrediens dicitur deceptus; quinimo ad hoc poteſt licitè exhortari, ut cap. *Per latum, 19. quæſt. C.* Nec obſtat c. *Conſtituit, 20 q 3.* Quoniam ille tex. loquitur in puella ad mortem ægrotante, quæ per circumventionem ſeducta fuit ad profeſſionem emittendam, ut infra attingam num. 36. Unde gloſ. in præalleg. c. *Per latum,* dicit mulierem illam ſe, & ſua monaſterio contuliſſe per exhortationem Epiſcopi, non autem illectam.

11 Tu verò adverte, quia ſi oblatio, ſeu donatio bonorum fiat ante ingreſſum monaſterii, ideſt ante ſuſceptionem habitus regularis indiſtinctè vendicat ſibi locum deciſio hujus textus. Sed ſi fiat poſt habitum ſuſceptum, hodie diſtinguendum eſt: nam aut oblatio fit cum effectu, ideſt cum traditione rei oblatæ, & fieri non poteſt, quia S. Tridentina Synodus *in c. 16. verſ. Sed neque ſeſſ. 25. de regular.* prohibet ſub pœna anathematis, ne aliquid ex bonis ingredientis infra annum probationis monaſterio tribuatur, excepto victu, & veſtitu. Aut oblatio, ſeu donatio fit ſimpliciter ſine ulla traditione: & tunc poteſt quidem fieri, ſed cum licentia Ordinarii, & intra duos menſes proximos ante profeſſionem, alias non valet, etiamſi ſit jurejurando vallata, ut habetur *in eod. cap. 16 in princ* quod latius proſequor in c. *Statuimus, inf. de regul.* ubi plenè videas.

12 Tertio nota ibi, *minor annis,* Minorem annis viginti quinque ingrediendo monaſterium alienare bona ſua etiam ſine curatore, & decreto judicis, ut hic habetur expreſsè, ſecundum Innoc. *n. 5* Joan. Andr. *nu. 15* & Abb. *num: 10* ſecus autem eſſet ſi in monaſterium non intraret, ut l. *Siquidem,* & l. *Si prædium, C. de præd: minor. ſine decr: non alien: & quaſi per tot.* etiamſi vellet alienare in alias pias cauſas arg. l. 2. §. *Voto, ff. de pollicit:* ſecundum Innoc. & alios præallega-
13 tos. Poteſt autem in ſua obligatione, ſeu profeſſione præcipere ut aliquid ex bonis, quæ ſecum defert, expendatur maximè in pios uſus; aut ne quid ex bonis hujuſmodi alienetur, & implenda erit illius voluntas, ſecundum Innoc. *hic n: 5 verſ: Si autem in ſua obligatione,* cum quo alii tranſeunt: dummodo tamen in his ſervetur forma à Concilio Tridentino præſcripta in *cap. 16. ſeſſ. 25. de regular.* ut tetigi ſupra *n: 11.*

14 Quartò nota ibi, *ſecundæ tamen potuit major extitiſſe.* Probationem dubiam, ſeu æquivocam non relevare, ut eſt caſus in hac Decretali, quæ ad hoc quotidie allegatur. Cardin: *hic num:* 1 Rot: *deciſ.* 380 *num:* 10 *par:* 5 *Recent:* hic enim fuit probatum æquivocè ob variam temporis, ſeu ætatis ſignificationem, quia minor dupliciter dici poteſt, ſcilicet minor annis 14 & minor annis 25. ut in tex. & in l. *final: C: ſi min: ſe major:*
15 *dixer: neque actor:* Probavit præciſè de minore annis 14 tempore ingreſſus. Probatio autem debet concludere per neceſſe, & non per poſſibile, ut Bald. inquit in l. *Ad probationem, la ſeconda, num. 1, C. de probat.* quia non probat hoc eſſe quod ab hoc contingit ab eſſe, l. *Neque natales, C. eod.*
16 *tit.* & l. *Non hoc, C. unde legitim.* Meritò probatio non concludens non valet, ut hic per Decium, *n. 58. & n. 62. & ſeq.* ubi hanc regulam pluribus exornat. Nec ſufficit probare per quaſdam veri-
17 ſimilitudines, ubi clara probatio requiritur, ut
18 ait Bald. in l. *Interpoſitas, in ult. not. C. de tranſact.* & poſt eum Decius *dict. n. 62.* Quæ tamen concluſio fallit in ſex caſibus, quos hic proſequitur Felin. *à n. 15.*

19 Quinto nota ibi, *Intelligendum non eſt ſine hærede decedere eum qui ingreſſus eſt monaſterium & factus eſt Monachus,* fingi non ſolum decedere cum hærede, ſed etiam cum liberis, ut hic firmat
20 Innoc. *num. 8.* Joan. Andr. *num. 22.* & Imol. *n. 12. verſ. Nota quod monaſterium,* dicens hunc textum eſſe ad hoc valde ſingularem, qui non habetur alibi, & probat propoſitam concluſionem, quia verbum hæres, hic accipitur pro liberis; alioquin per ingreſſum Monaſterii non eſſet purificata illa conditio, ſi ſine liberis deceſſerit. Unde patet verum non eſſe quod ait Bart. in Auth. *Ingreſſi,* & in Auth. *Si qua mulier, C. de ſacroſ. Eccleſ.* & in Auth. *Niſi rogati, C. Ad Trebellian.* videlicet non probari aliquo jure, ut monaſterium habeatur loco filiorum, vel liberorum: Imo enim id probatur in hoc cap. ut benè per Imol. & idem expreſsè tenet Speculat. *in tit: de locat, §. Nunc aliqua verſ. 153 & ſeq* Bald. in cap: 1 *in princip: ff: de milit: vaſſal: qui bellic: arm. depoſ:* & ipſemet Bart: in l. *Hæredibus, §. 1. n. 4. ff. Ad Trebell.* & hanc dicit eſſe veram opinionem Lap. *allegat: 129 alias 130.* incip. *Factum ſuper quo, num. 19. verſ. Et ſi dicatur quod ſtatutum.* Et communem, & in judiciis ſequendam Corn. *conſ. 18. Circa hanc conſulta-*
21 *tionem, n. 17 vol: 4* Quo fit, ut teſtator ſi dixerit, Volo ut filius meus det partem hæreditatis patruis, ſi decedat ſine liberis, filio monaſterium ingrediente ſatisfactum ſit conditioni, quare nil petent patrui, cùm monaſterium habeatur loco filiorum. Ita notabiliter Innoc. *hic d: num: 8* cum quo Hoſt. *num: 20 in ver: Inſtituit.* Joan. Andr. *d, n: 27* Bald. *n: 5* Butr: *n: 60* & alii tranſeunt.

22 Hinc etiam fit, ut quaſi agnatione poſthumi rumpatur teſtamentum, in quo teſtator, qui poſtea factus eſt Monachus, non inſtituit Monaſterium, ſaltem in legitima, argumento hujus textus: & in Auth: *de Sanctiſ: Epiſc: §, Sed & hoc præſenti,* & leg: *Filio, ff: de injuſt: rupt: & irrit: teſtam:* ſecundum Innoc: *hic nu: 7* Feder. de Sen: *conſ: 165. Gloſſa referunt, verſ. Rogo excuſatum,* Bald: *conſ: 9 Mulier fecit, lib: 5* & eſt communis opinio, ut teſtatur Jaſ: in d: Auth. *Si qua mulier, num: 17 C, de ſacroſ: Eccleſ:* in hoc tamen contrarium tenuit Bartol. *ibi num: 8,* cujus opinionem communem dicit Ripa in l. *Si unquam, q. 35 n: 94 C, de revoc. donat:* & magis communem, veriorem, & æquiorem, cum faveat teſtamento, Clar: *in §: Teſtamentum, qu: 28 n: 5 verſ: Aut verò, in fin.*

23 * Cæterùm advertè, quia hic ſpeciale eſt favore Religionis, ut Monaſterium habeatur loco filii, cum alias requirantur filii naturales, nec ſufficiant legitimi tantùm, l. *Si ita quis, in fin: ff: de legat: 2* ſecundum Joan: Andr: *hic n: 27 verſ. Et eſt ſpeciale* Quare potius conſtituenda eſt regula in oppoſitum, videlicet monaſterium non haberi loco filii, niſi in caſibus in jure expreſſis, ut declarat Bald. in d. Auth. *Si qua mulier, in princ. C: de ſacroſ: Eccleſ:* nam cum hæc ſit quædam fictio, locum non habet, niſi in caſibus expreſſis, ut ſimili notat gloſ: in c: *Placuit, il ſecondo, in ver: Mortuus, 16 q: 1* & in cap: *ſuſceptum, in ver: Non morte, de reſcript. lib: 6* dicens mortem civilem æquiparari naturali in caſibus expreſſis dumtaxat: & ſequitur hic Felin: *num. 42 verſ: Sed iſtis,* & ſimilibus: & Rot: *deciſ: 92 numer: 11 par: 2 diverſ:* Aliàs verò, ut verbis Baldi utar, in l. *Filium, num: 5 ff: de his qui ſunt ſui, vel alien: jur:* fatuitas eſt dicere, quod monaſterium habeatur loco filii: & ſane hic ſequeretur, ut Monachus haberet monaſterium in ſua poteſtate: ac proinde quidquid acquireret monaſterium acquireret Monacho. Item ut plures eſſe poſſent patres unius filii, & plures aliæ abſurditates ſequerentur, quas cumulat Felin. *dict. n. 42.*

24 Ultimo nota ibi, *Qui monaſterium ſibi hæredem inſtituit.* Subſtitutionem factam filio, ſi ſine liberis deceſſerit, evaneſcere ſi filius monaſterium ingrediatur, & hæreditatem monaſterio applicari, ut hic eſt caſus, & notat gloſ. *ult.* Innoc. *num: 8* Hoſt: *num: 20 in ver: Inſtituit,* Joan. Andr. *n. 27.* Abb. *n. 36.* & idem Abb. Aretin. & Felin. in

in ſummario textus, & reliqui omnes, Bart. Bald. Angel. Salicet. & Legiſtæ in Auth. *Niſi rogati*, C. *Ad Trebell.* in Authen. *Si qua mulier.* & Auth. *Ingreſſi*, *C. de Sacroſ. Eccleſ.* Quod intellige dummodo inſtitutus ingrediatur Monaſterium ita ut teneat Monachatus, ut hic in gloſ. ultim. Nam ubi fit mentio de ingreſſu, intelligitur cum effe-
25 ctu, ut per Felin. *num.* 32. Unde ſi decederet antè profeſſionem Regularem, ſubſtitutio non evaneſceret, ſecundum Vincent. & idem ſi intraret, & infra tempus probationis exiret, c. *Statuimus*, *de regular.* ſecundum Abb. Antiq. quos hic refert. & ſequitur Joan. Andr *nu* 36. & conſentiunt Bald. *nu.* 15. Butr. *nu.* 61. Cardin. *col.* 2. Henr. Boich. *nu.* 20. Abb. *nu.* 44. Felin. *nu.* 32. & Dec. *num.* 200.

26 Ampliatur primò, concluſio ſuperiùs firmata, ut locum habeat ſive ſubſtitutio fuerit fideicommiſſaria, ſive directa, ut ſentit gloſſ. *ultim.* hic illis verbis: *Ingreſſus Monaſterium fingitur habere hæredem cum rogatus eſt reſtituere privato* (eccè ſubſtitutio fideicommiſſaria) *vel Cum ei privatus eſt ſubſtitutus* (ecce ſubſtitutio directa) & apertiùs hoc tenet Abb. in princ. qui dupliciter ſummat textum: primò ſcilicet intelligendo illum in ſubſtitutione fideicommiſſaria; deinde in ſubſtitutione directa; dicens utrumque intellectum eſſe in ſe verum, licèt ſubdat veriorem eſſe intellectum, ut ſubſtitutio hic fuerit fideicommiſſaria propter illud verb. *devolverentur*, ut eſt text. apertus ſecundum eum in l. *Hæredibus*, §. 1. *ff. Ad Trebell.* Sed Butr. & alii dicunt ſubſtitutionem fuiſſe Compendioſam; quia verb. *Devolverentur* eſt verb. Commune, ut concludit Bart. in l. 2. *in fin. ff. de alimen. & cibar. legat.* & in l. *Centurio*, *col. ult. verſ. Septimò dubitatur*, *ff. de vulg. & pupill.* & Gemin. in cap. *Si pater*, *in princip.* in gloſ. *in ver. Filia*, *de teſtam. lib. 6.* & alii, quos hic ſequitur Dec. *nu.* 1. & ad text. quem Abbas adducit, reſponde ut hic per Bero. *nu.* 3. Adverte tamen, quia quod Abb. dicit de ſubſtitutione directa, verificari non poteſt in pupillari, quia illa locum habet tantummodò ſi hæres in pupillari ætate deceſſerit, l. *In pupillari*, *ff. de vulgar. & pupill.* In pupillari autem ætate non poteſt filius Monaſterium ingredi cum effectu, cap. *Significatum*, *de regular.* Ergo fruſtra quæritur, an per ingreſſum Monaſterii excludatur ſubſtitutus. Sed nec vulgaris videtur extingui per ingreſſum Religionis; quia cum præſupponat filium non eſſe hæredem, vel quia non poſſit, ad text. in l. *Cum proponas*, *C. de hæred. inſtituen.* & not. per Bart. in l. 1. *ff. de vulgar. & pupillar.* nihil eſt quod poſſit acquiri monaſterio ad præjudicium ſubſtituti, cum per ingreſſum Religionis illa tantùm monaſterio acquirantur, quæ tempore ingreſſus erant propria ipſius ingredientis, c. *Quia ingredientibus*, *cum ſeq.* 19. *q. ult.* Auth. *Ingreſſi*, *C. de Sacroſ. Eccleſ.* de quo tamen dic, ut per Bero. *hic num.* 1. *verſ. Sed rectius conſiderando.*

27 Ampliatur ſecundò ſupradicta Concluſio, ut locum habeat etiamſi fuerint ſubſtituti fratres teſtatoris: nam nihilominus monaſterium eos excludit, ſecundum Innocen. & alios ſupracita-
28 tos, *num.* 21. Secus autem ſi ſubſtituti ſint teſtatoris filii, quia ſuccedunt excluſo monaſterio: nam ut inquit Bald. *numer.* 10. *in fin.* Favor liberorum ſubſtitutorum eſt naturalis, favor autem Monaſterii eſt civilis, & minor favor reſpectu majoris eſt odium, l. *Si apud minorem*, *ff. de minor.* Ergo prævalet filiorum ſubſtitutorum favor. Idem voluit Bart. in Authen. *Ingreſſi*, *in 2. lectura*, *num.* 55. *C. de Sacroſ. Eccleſ.* & conſulendo idem Bald. *conſ.* 196. *In hac quæſtione*, *per tot. vol.* 1. ubi in fin. dicit ita fuiſſe judicatum, Raphael Fulgoſ. *conſ.* 53. *Quoniam ſuperius*, *in fin.* Alex. *conſ.* 121. *Viſo themate ſupraſcripto*, *numer.* 11. *verſ. in hanc partem*, *vol.* 2. Ripa in l. *Ex facto*, § *Si quis rogatus*, *il primo*, *nu.* 41. *ff. Ad Trebell.* & Bero. *num.* 458. & 492.

29 Ampliatur tertio eadem concluſio, ut vendicet ſibi locum etiamſi conditio ſubſtitutioni adjecta fuerit per verba naturalitatem importantia, puta ſi deceſſerit ſine filiis ex ſe, vel ex ſuo corpore natis; adhuc enim ſi rogatus reſtituere profiteatur Religionem, ſuccedit monaſterium excluſo ſubſtituto, ut ex facto per quinque fundamenta conſuluit Bart. *in ſuo conſil.* 1. incip *Parmenſis*, *per totum*, & fuit opinio antiquiſſimorum Doctorum Piſaragot. & Riccardi Maluntæ, quos refert, & ſequitur Dyn. in l. *Si ita quis*, §. *final.* *ff. de legat.* 2. Cyn. in Authen. *Niſi rogati*, *num.* 2. & Fulgoſ. *numer.* 3. & 4. & firmant hic Bald. *num.* 9. *in fin.* Butr. *nu.* 26. Abb. *nu.* 48. Aretin. à *num.* 68. *uſque ad nu.* 72. Felin. *nu.* 36. Decius *nu.* 232. Pariſ. à *nu.* 136 *uſque ad nu.* 144. Ferret. *nu.* 104. Bero. *n.* 486. Et hæc opinio fortè ſervaretur in practica, quià in diverſitate opinionum conſuevit aſſumi illa, quæ favet Religioni, Per l. *Sunt perſonæ*, *ff. de religioſ. & ſumpt. funer.* ut inquit Imol. *hic nu.* 19.

Verùm contra Monaſterium in favorem ſubſtituti tenuerunt ex Canoniſtis, Hoſt. in cap. *Raynaldus*, *nu.* 20. & 21. & ibi etiam Joan. Andr. *num.* 10. & Cardin. *in fin. princ. infra de teſtam.* & in hoc cap. Henric. Boich. *nu.* 24. Bellamer. *nu.* 41. Barbat. à *nu.* 72. & Mant. *nu.* 61. & ex Legiſtis Jacob. de Beluiſ. in Authen. *de Sanctiſſ. Epiſcop.* §. *Sed & hoc præſenti*, Bald. in l. *final. in princ. num.* 1. & 2. *C. de Epiſcop. & Cler.* & ibi etiam Fulgoſ. *in princ.* Salicet. in Auth. *Niſi rogati*, *in fin. C. Ad Trebell.* & ibi etiam Bald. *nu.* 10. dicens hanc opinionem eſſe multùm æquam, quod etiam dixit Imola in l. *Lucius*, l. *ultima*, *nu.* 5. *ff. de hæred. inſtituen.*

Sanè hæc conſultatio eſt ſatis dubia, adeo ut Petr. de Anchar, *hic nu.* 41. poſt prolixam diſputationem concludat his verbis (Inter opiniones tantorum Patrum, & Modernorum teneas quicquid placet) Et Authores plurimos uſque ad ſatietatem pro utraque ſententia cumulat noviſſimè Thom. Sanch. *ſuper Decalog. to.* 2. *lib.* 7. *cap.* 16. *nu.* 51. *verſ. Octavo*, dicit tamen Joan. de Imol. in d. l. *Si ita quis*, §. *Is cui*, *in fin. ff. de legat.* 2. hanc ſecundam opinionem eſſe veriorem attento jure canonico, & ſervandam in terris Eccleſiæ: oppoſitam verò attento jure civili, & ſervandam in terris Imperii.

30 Ampliatur quartò eadem concluſio, ut procedat etiamſi rogatus reſtituere fiat Clericus Eccleſiæ ſæcularis: nam ſubſtitutio evaneſcit, dummodo tamen duo copulativè concurrant, nempe ut perpetuò ibi maneat, & relicta eroget in pios uſus: ſic probat textus in Auth. *de Sanctiſſ. Epiſcop.* §. *Sed & hoc præſenti*, *col.* 9. Unde deſumpta

ſumpta eſt Authen. *Niſi rogati*, *C. Ad Trebell.*, & tenent hic gloſ. *ult.* Innoc. *numer.* 8. *verſ. Si autem fiat Clericus*, Hoſt. *num.* 19. Bellamer. *numer.* 31, Dec: *num.* 200 Pariſ: *num.* 117 & Bero. *num:* 498. Speculat: *in tit. de ſtat. Monachor.* §. *ult.* *q.* 15: *n:* 20.

Nunc limita primò propoſitam concluſio-
31 nem, niſi filius rogatus ſit reſtituere loco Religioſo, vel Eccleſiæ ſæculari, aut alteri pio loco, vel relicta expendere in pios uſus. His enim caſibus per ingreſſum Monaſterii non expirat ſubſtitutio facta in defectum liberorum; quia privilegiatus non utitur privilegio contra æquè privilegiatum, ut in d. §. *Sed & hoc præſenti*, & hic firmant gloſſ. *ultim.* Innoc. *n.* 8 Hoſt. *n.* 19 Bellam. *n.* 29 & *n. ult:* Butr. *n.* 60 Cardin: *col:* 4 *verſ: In gloſſa finali*, Anchar. *n.* 19 Imol: *n.* 17 Abb: *n:* 36 Felin: *n:* 29 & Dec: *n.* 192 Speculat. *in tit: de ſtat: Monachor.* §: 1 *n*, 19 & 20 *quæſt.* 15 Bartol. & communiter Legiſtæ in d. Auth. *Niſi rogati*, *C. Ad Trebell.*

32 Limita ſecundo eamdem concluſionem, ut procedat dummodo ea conditio apponatur in ultimis voluntatibus, vel in contractibus gratuitis, prout loquitur text. in *d.* §. *Sed & hoc præſenti*, ut advertit Bald. *hic n.* 18. *in fin.* Secus verò in contractibus oneroſis, quia tunc conditio illa per profeſſionem regularem non evaneſcit, ut hic per Anchar. *n. penult.* Barbat. *n.* 71 Addict. *deciſ.* 83 *n.* 13 & idem ſi eadem conditio apponatur in ſtatutis, ut decidunt Domini de Rota *deciſ.* 92 *n.* 11. & *ſeq. part.* 2 *diverſ.*

Limita tertiò, niſi conditio relata ſit in perſo-
33 nam ipſius teſtatoris, puta quia dixit ſi ſine liberis deceſſero, ſubſtituo Titium: tunc enim & ſi teſtator Religionem profiteatur, non tamen expirat ſuſtitutio, nec intrat diſpotio hujus cap. ut originaliter voluit, Martin. de Selva Epiſcopus Pampilonen. quem hic refert, & ſequitur Joan. Andr. *n:* 37 & conſentiunt Butr. *n.* 62 Cardin. *col.* 4 Anchar. *num:* 29: Abb. *num:* 46 & Decius *n:* 214.

34 Limita quartò, niſi rogatus intret Monaſterium in fraudem ſubſtituti, quia tunc conditio non evaneſcit, cum fraus, & dolus, &c. ut hic tenent Abb. Antiq. *n. ult.* dicens ita tenere Petr. de Sampſon. Magiſtrum ſuum, Joan. Andr, *n.* 36. Bald, *n.* 31 Henric, Boich, *n:* 21 Bellam, *n:* 32 & 40 Butr: *n:* 61 Abb: *n:* 46 Felin: *n:* 36 Dec: *n:* 204
35 & Bero: *n:* 500 Fraus autem probabitur ſi gravatus comminatus fuerit ſubſtituto ſe ingreſſurum Religionem, ut eum excludat à fideicommiſſo, ſecundum Abb: Antiquum, & Jo. Andr, *locis citatis*. Et quamvis hanc conjecturam refellant Petr: de Bellaper: in Auth: *Niſi rogati*, *quæſt. penult:* *C. Ad Trebell.* & Dec: *hic n.* 209. tamen eam admittunt Henric. Bellam. Butr. Abb, & Felin. ſupracitati, & alii plures, quos cumulat Sanchez *ſuper Decalog. tom.* 2. *liber*, 7 *cap*, 16 *numer.* 60.

36 Sed numquid fraus præſumatur ex hoc ſolo, quod rogatus reſtituere, profeſſionem emiſerit in articulo mortis, gravis controverſia eſt, quam S. Congregatio Concilii noluit decidere, ſed ad judicem cauſæ rejecit. Tu dic ut ſcripſi in c. *Sicut nobis*, à *n.* 30 *uſque in finem*, *de regular*, & adde Felinum *hic n.* 34 & quæ in utramque partem congerit Sanchez d. *cap*, 16 *n:* 58

37 Limita quintò valde notabiliter ſupraſcriptam concluſionem omiſſis pluribus aliis limitationibus, quas proſequitur Sanch. *d. cap.* 16 ut non procedat ſi rogatus reſtituere ingrediatur monaſterium Ordinis Mendicantium; quia cum bona immobilia eis poſſidere non liceat. cap. *Nimis prava*, *infr*, *de exceſſib*, *Prælat*, cap. *un*, §: *Confirmatos*, *de Relig: domib: lib*, 6 utique ſubſtitutum non excludunt, nec habet locum hoc cap. ut hic tenent Scribentes, *Deciſ. Pedemont*, 126 *n*, 27 & ita tenere Doctores communiter affirmat Bern. Land, *in addit. ad Bart. d*, *conſ.* 1:

Verum an hæc limitatio locum habeat poſt Concilium Tridentinum pleniùs dicam infra *n.* 67, & *n*, 117,

QUÆRO, an Fratres Mendicantes ſint capa-
38 ces acquiſitionis bonorum immobilium in communi.

Tamerſi in hac materia Doctores hic multa ſcribant; in hoc tamen videntur convenire, ut conſtituenda ſit differentia inter Fratres Minores S. Franciſci, & reliquos Mendicantes, & ſecundum hoc ponunt duas concluſiones communes, quas poſt Imol. & Abbat. proſequitur Felin. à *n:* 50.

Prima concluſio eſt. Fratres Minores ſunt
39 prorſus incapaces hæreditariæ ſucceſſionis etiam in communi, text. eſt in Clem. *Exivi*, §. *Cupientes*, *de verb. ſignific.* Federic: de Sen: *conſil.* 26 *Caſus talis eſt. Quidam ingreſſus*, *in princ.* Sunt
40 enim fundati in arctiſſima paupertate ſupra omnes Mendicantes, ut fusè deducit Bartol. in *tract. Minorit. lib:* 1 *diſt:* 1 *cap:* 1 *per tot.* Petr. de Anchar: in d. Clement: *Exivi*, *n:* 1 Calder. *conſ.* 46 incipien: *An bona ingreſſi Ordinem*, *poſt med: verſ: Præterea de hoc*, *de teſtam.* Et ſucceſſiones ex ſui natura indifferenter ad pecuniam, & etiam ad alia mobilia, & immobilia ſe extendunt, quæ ex Regula ſunt eis prohibita, ut in d: §: *Cupientes.*
41 Unde, ut ait Bald: in l: *Eam quam*, *num* 18 *C: de fideicomm.* Frater Minor eſt incapax emolumenti, & tituli, & ſi inſtituatur, perinde eſt, ac ſi homo mortuus inſtitutus fuiſſet: cujus
42 dictum refert, & ſequitur Felin. *d. n:* 50 Et ita nullum eſt teſtamentum, in quo fratres Minores ſunt hæredes inſtituti, niſi adſit cohæres, & hæreditas defertur venientibus ab inteſtato, l: *Si in metallum*, *ff. de his*, *quæ pro non ſcriptis habentur*, l. 1 *C. de hæred. inſtituen:* l, *Neque enim*, *ff: de teſtam: militar:* & firmat Bart: in *d: tract: Minorit: lib:* 1 *diſt:* 1 *cap:* 2 Petr: de Anchar: in d: Clem: *Exivi*, *num:* 2 *verſ: Revertor ad primum*,

43 Et quemadmodum jure inſtitutionis capere non poſſunt, ita nec jure fideicommiſſi univerſalis ſecundum Bart: *in eod: tract: lib:* 1 *diſt* 2: *cap:* 2.

Sed neque jure legati habere poſſunt hære-
44 ditatem, ut per Bart: d: *lib:* 1 *diſt*, 3 *cap*, 1 Imo nec legata particularia jure inſtitutionis, ut idem tradit *d diſt*, 3 *cap*, 2.

45 Quod adeo verum eſt, ut nec valeat inſtitutio facta de Fratribus Minoribus ad effectum æſtimationis, ſcilicet ut vendant, & pretium convertant in ſuas neceſſitates. Et eſt magis communis opinio, ut pluribus relatis teſtatur Anton: Gabriel: *comm*, *concluſ*, 1 *n:* 1.

46 Quinimo ſi teſtator dixerit, Inſtituo hæredes

fratres Minores cum hoc, ut bona hæreditaria per executores nominatos vendantur, & pretium erogetur in reparationem Eccleſiæ, conſtructionem Capellæ, & ſacram ſupellectilem; & quatenus hæredis inſtitutio non valeat ex aliqua cauſa in corpore juris clauſa, tunc jure legati lego: talis inſtitutio non valet, ut latiſſimè probavi in cap. *Nimis prava, à nu. 20. uſque ad n. 46. infra de exceſſ. Prælator.*

4 Quamobrem Fratres Minores non excludunt ſubſtitutum ſub conditione, ſi gravatus deceſſerit ſine liberis, nec in eis locum habet iſte textus, ut ſcripſit Bald. in l. *Cum acutiſſimi, nu. 16. C. de fideicomm.* Abb. *conſ. 27. Proclara, col. 2. in princ. lib. 2.* Felin. *hic num.* 50. & communiter DD. Vivius *commun. opinion. concluſ.* 339. ubi plures refert, & de communi teſtatur.

48 Quo verò ad bona ingredientis Religionem Fratrum Minorum, quamvis ſint tres opiniones, quas hic recenſet Innoc. *num. 6.* tamen communis opinio eſt hujuſmodi bona deferre venientibus ab inteſtato: perinde ac ſi profeſſus eſſet mortuus, ſi de illis ante profeſſionem non diſpoſuerit. Et ita tenuerunt hic Imol. *col. penultim. verſ. Quid autem ſi quis ingrediatur*, Abb. *num.* 62. Felin. *num.* 50. Feder. *d. conſ.* 26. *num.* 1. dicens hanc opinionem eſſe veriorem, & *num.* 3. Bart. *eod. tract. Minor. lib. 4. diſt. 3. cap.* 1. Bald. in Auth. *Ingreſſi, nu. 46. C. de Sacroſ. Eccleſ.* & de communi teſtatur Abb. *conſ. 27. Proclara, & luculenta, num. 2. verſ. Quædam, & ſecunda Religio, part. 2.* Roman. *conſ. 296. Circa declarationem, nu. 1. verſ. Secunda verò opinio eſt communis*, & alii, quos citat Gabriel. *d. concluſ. 1 de hæred. inſtituen. numer: 6.*

49 Sed ſi ante profeſſionem de bonis ſuis diſpoſitionem fecerit, hujuſmodi diſpoſitio rata, & firma eſſe debet, cum in Regula B. Franciſci cautum ſit, ut liceat ingredientibus, & ſit liberum facere de bonis ſuis ſecundum quod Dominus ſpiraverit, quod etiam habetur in d. Clem. *Exivi, §. Dubitaverunt, de ver. ſignific.* & notat Bart.
50 *d. l. 4. diſt. 2. cap. 1. num. 4.* Dummodo tamen ſervetur forma à Concilio Tridentino præſcripta in *cap. 16. ſeſſ. 25. de Regular.* Et hoc ſi diſpoſitionem fecerit inter vivos; ſecus in ultima voluntate; quia decretum *d. cap. 16.* locum non habet in teſtamentis, & aliis ultimis voluntatibus, ut declaravit S. Congregatio ejuſdem Concilii Interpres.

51 Et hæredes inſtituti in teſtamento profitentis ſtatim capiens illius hæreditatem etiam non expectata morte naturali, ut Bart. concludit, *dict. diſt. 2. cap. 2.*

52 Porro concluſio ſuperiùs firmata, & illius declarationes vendicant ſibi locum in hæreditate, vel fideicommiſſo univerſali dumtaxat, non autem in legatis, ſeu relictis particularibus: nam etſi Fratres Minores etiam in communi ſint incapaces legati bonorum immobilium, & conſequenter etiam annui reditus, qui inter immobilia computatur, ut eſt textus in Clement. *Exivi, §. Cumq; annui reditus, de ver. ſignif.* quem dicit rotundum, & clarum, Abb. *conſ. 63. Vt veritas, poſt princ. verſ. Præterea, par. 2.* tamen ſunt capaces ad effectum vendendi, & pretium convertendi in ſuas neceſſitates, aut in uſum Fabricæ, vel Sacri-
53 ſtiæ; dummodo tamen pretium non ſit exceſſivum, ita ut potius theſaurizatum, quàm pro neceſſitatibus imminentibus receptum, ut inquit Bart. *in eod. tractat. Minoritar. libr. 1. diſtin. 2. cap. 2. num. 16. & ſeq.* Jaſ. in l. *Apud Iulianum, §. Con-*
54 *ſtat. num. 41. ff. de legat.* 1. Et dummodo legatum fiat ſub modo licito, aut etiam ſimpliciter, quia ſub modo licito, factum intelligitur, ut probatur expreſsè in c. *Exiit, §. Præterea de ver. ſignif. lib. 6.* & tenet gloſ. in d. Clem. *Exivi, col. 5. in ver. Proinde, verſ. Si autem modus, eod. tit.* & ibi etiam Anchar. *numer. 13. verſ. Quandoque Fratribus relinquitur*, Bart. in Authen. *Excipitur, C. de bon. quæ liber.* & in *d. tract. Minoritar. lib. 2. diſtin. 2. cap. 1. num. 9.* & *diſtin. 4. cap. 1. num. 19.* Abb. *d. conſ. 63. num. 8. part. 2.* Rot. coram Burat. *deciſ. 245. num. 18.* Et aliàs cenſuit S. Congregatio Concilii ut dixi in cap. *Nimis prava, num. 50. de exceſſ. Prælator.* ubi etiam plenè videas, quorum legatorum ſint capaces Fratres Minores tam de familia, quàm ex reformatione, à *nu. 46. uſque ad num. 61.*

55 Sed hic incidit pulchra dubitatio, An valeat legatum annui reditus factum valetudinario, ſeu infirmariæ Frarum Minorum S. Franciſci.

56 Videtur reſpondendum non valere, quia pro neceſſitatibus infirmorum Regula permittit tantùm ut Fratres recurrant ad amicos ſpirituales pro eleemoſynis manualibus, ut patet in c. *Exiit, §. Nec quicquam, verſ. In alio quoque Capitulo, de ver. ſignific. lib. 6.* ubi ſic legitur (Miniſtri, & Cuſtodes pro neceſſitatibus infirmorum, & aliis Fratribus induendis per amicos ſpirituales ſollicitam curam gerant ſecundum loca, & tempora, & frigidas regiones.) Et in Clem. *Exivi, § Porrò cum dictus Sanctus, eodem tit.* ibi (Recurſus ad amicos ſpirituales pro pecunia in duobus caſibus tantùm ſecundum Regulam conceditur, videlicet pro neceſſitatibus infirmorum, & Fratribus induendis) Hæc autem proviſio fuiſſet manis, & fruſtratoria, ſi pro uſu infirmorum, liceret Fratribus habere annuos reditus.

Præterea hæ duæ neceſſitates, videlicet pro infirmis, & pro fratribus induendis in Regula æquiparantur, ut in locis proximè citatis. Sed pro fratribus induendis certum eſt non licere illis obtinere annuos reditus, d. c. *Exiit. §. Porro*, & fatentur omnes. Ergo nec pro neceſſitatibus infirmorum, cap. *Translato, de Conſtitut.* & cap. 2. *de translat. Epiſcop. cum ſimil.*

57 Ad hæc legatum annuum Fratribus Minoribus relictum pro alimentis non valet, ſecundum Bart. in l. *Servo alieno, in princip.* & ibi etiam Imol. *ff. de legat.* 1. Feder. de Sen. *conſ. 12. Fratres, num. 7. verſ. Quod non ſit capax*, Duenn. *regul. 381. in 1. limit. numer. 3. verſ. Quod eſt verum niſi*
58 *annuum*, Anton. Gabriel. *lib. 4. tit. de legat. concluſ. 1. num. 27.* Ergo nec valet legatum annuum pro medicis, & medicinis, & ſic pro uſu infirmariæ; quia legatis alimentis veniunt non ſolum cibaria, habitatio, & veſtitus, ut in l. *Legatis, ff. de alimen. legat.* Sed medicinæ, ſalarium medici, ſtratum, & omnia ad victum neceſſaria, l. *Sicut impendia, ff. de uſufr.* l. *Verbo victus, ff. de ver. ſignific.* Bart. in l. *Si cum dotem, §. Sin autem, num. 9. ff. ſolut. matrim.* Iaſ. poſt alios in l. *Cum ij, §. Qui tranſigit, ff. de tranſact.* Reminald. Jun. *conſ. 132. nu. 11. lib. 2.*

et confirmatur, quia ſi regula non permittit, ut Fratres Minores pro neceſſitate victus habeant reditus annuos, quia incerta mendicitas debet eis victum tribuere, ut dicit textus in cap. *unic. §. 1. de religioſ. domib. lib. 6.* & tradit Feder. de Sen. *ubi ſupra*, & Abb. *conſ. 63. Vt veritas, n. 2. lib. 2.* longe minus cenſetur permittere, ut habeant reditus annuos pro medicinis, & Medicis, quorum non eſt adeo præciſa neceſſitas ſicut victus, ſine quo vivere non poſſumus, d. l. *Verbo victus*, & l. *final. ff. de alim. pupill præſtan.* Et in propoſito notat Bald. in Auth. *Ingreſſi, num. 42. C. de ſacroſ. Eccleſ.*

59 Accedit quod in d. Clem. *Exivi, §. Cumque annui reditus, de ver. ſignif.* Pro generali regula firmatur, ut cum annuos reditus obtinere paupertati, & mendicitati repugnet, prædictis fratribus reditus quoſcunque, ſicut & poſſeſſiones, vel earum etiam uſum (cum eis non reperiatur conceſſus) recipere, vel habere, conditione conſiderata ipſorum, non liceat, quæ ſunt formalia verba illius tex. Qui ergo dicit eos poſſe habere annuos reditus pro uſu infirmorum, probare debet, quia ſtandum eſt regulæ quandiù non probatur exceptio, l. *Ab ea parte, ff. de probat.* gloſ. 1. *in fin.* in c. *Inter hæc, 32. quæſt.* 1. Et cum edictum ſit prohibitorium, omnes annui reditus cenſentur fratribus prohibiti, niſi appareant conceſſi, ut probant illa verba textus, cum eis non reperiatur conceſſus: & notat Abb. d. *conſ. 63. in princ.*
60 Quæ tamen exceptio, ſeu conceſſio, nec probatur, nec probari poteſt; quin potius conſtat de oppoſito tum ex ſuperius deductis; tum quia à memorata prohibitione obtinendi reditus quoſcunque excipitur tantummodo caſus pro Divino cultu, ut ſi relinquatur annuatim frumentum pro hoſtiis, vel vinum pro ſacrificio, aut pecunia pro luminibus, & ſimilibus, ut per Feder. de Sen. *d. conſ. 12. n. 4.* Bald. in d. Auth. *Ingreſſi, n. 59.* Abb. poſt Bart. & Joan. de Lignan. *d. conſ. 63. n. 4. verſ. Secundò principaliter.* Rota *deciſ. 365. num. 9. part. 5. diverſ.* Ratio eſt ſecundum omnes, quia per hujuſmodi legata fratrum Mendicitas non relevatur. Ergo hæc exceptio firmat regulam in contrarium in omnibus aliis caſibus, in quibus relevatur eorum mendicitas, ut per Abb. *loco citato*: & conſequenter relictum annuum pro uſu infirmorum non tenet.

Denique ſi liceret Minoritis pro uſu infirmariæ obtinere annuos reditus, hinc eſſet aperta via excludendi prorſus eorum mendicitatem: nam cùm reditus annui inter immobilia cenſeantur à jure, ut dicitur in d. §. *Cumque annui reditus*: prætextu infirmorum poſſent non ſolum cenſus, & loca montium, ſed etiam poſſeſſiones, & eorum fructus, imo & pingues hæreditates acquirere, cum tamen ut legitur in d. Clem. *Exivi, in §. Rurſus.* Vir Sanctus tam in exemplis, quàm verbis regulæ oſtenderit ſe velle, ut fratres ſui, & filii Divinæ providentiæ innitentes, ſuos in Deum jacerent cogitatus, qui volucres cæli paſcit, quæ non congregant in horrea, nec ſeminant, vel metunt. Unde videmus nec fratres Capuccinos, qui Regulam fratrum Minorum in ſua puritate ſervant, nec fratres ſtrictioris obſervantiæ unquam habuiſſe reditus annuos etiam ad uſum infirmariæ.

Quamobrem non valere legatum annuum factum infirmariæ fratrum Minorum tenet in puncto Joan. de Lignan. in d. Clem. *Exivi*, relatus à Jo. de Anan. *conſ. 30.* & ex Recent. Sanch. *in Decalog. lib. 7. cap. 26. n. 47. verſ. Nec credo verum*, licet ſupraſcriptas rationes non ponderet.

Nec refert, quod idem Joan. de Anania, d.
61 *conſ. 30.* incipien. *Viſa petitione, n. 3. verſ. Circa tertium*, relatus ſimpliciter à Rodriq. *quæſt. Regular. tom. 2. q. 126. art.* 4. conſuluerit valere legatum uſusfructus factum infirmariis Fratrum Minorum, quoniam movetur potiſſimum duobus fundamentis.

Primum eſt, quia dictum legatum non fuit factum Fratribus, ſed loco, juxta text. in l. *Annua, §. Attia, ff. de ann. legat.* De jure autem cuilibet Religioſo loco legari poteſt, l. 1. C. *de ſacroſ. Eccleſ.* cum concordant. de quib. per eum, neque hoc jus fuit ſublatum per d. Clem. *Exivi*, quæ ſecundum eum ſi legatur, & perlegatur à capite uſque ad finem, nullam facit mentionem quando relinquitur loco, ſed ſolùm, quando fratribus: allegat. Bart. *in tract. Minoritar. lib. 1. diſtinct. 4.* ubi tenet poſſe relinqui Eccleſiæ fratrum Minorum, licèt non poſſit relinqui fratribus & legatum acquiri Eccleſiæ Romanæ, de cujus proprietate ſunt Eccleſiæ fratrum Minorum, ut d. Clem. *Exivi, § Loca verò.*

62 Verum hoc primum fundamentum deridet, & dicit eſſe omnino falſum Bald. in Authen. *Ingreſſi, num. 55. C. de ſacroſ. Eccleſ.* nam aut ſumitur Eccleſia materialiter pro ædificio; & hoc modo Eccleſia non eſt ſufficiens medium ad acquirendum Eccleſiæ Romanæ civili acquiſitione, quia eſt quid inſenſatum, quod nec capere nec velle poteſt, ſicut ſi dicerem, lego fundo Titii, non propterea acquireretur Titio, niſi eſſet jus prædiale, quòd ineſſet rei, l. *Pecoris ff. de ſervit. ruſticor. prædior.* l. *Vt pomum, ff. de ſervit.* Aut ponitur Eccleſia formaliter, & ſignificativè l. *Mortuo, ff. de fideijuſſor.* & tunc cùm ſignificet quid abſtractum à genere, id eſt ipſam ſpeciem, hoc eſt Collegium fratrum Minorum, quia Eccleſia, & Collegium idem ſunt, ut idem Bald. dixit *in Rubr. C. de ſacroſ. Eccleſ.* ſequitur ut non poſſit acquiri mediante organo, & organum ſit inhabile, acquiſitio impeditur, l. 1. §. *Cæterum, ff. de acquir. poſſeſſ.* l. *Quæcunque gerimus, ff. de act. & obligat.* l. *Tria prædia, ff. de ſervit. ruſticor. prædior.* & quod notatur in Clem. *Religioſus, de Procur.* & maximè quia impedimentum Regulæ videtur eſſe de jure naturali, & Divino. Itaque in his, quæ requirunt medium, ceſſante medio, ceſſat acquiſitio, & inanimata non quærunt, niſi ſit acquiſitio, quæ procedat immediatè propter rem ipſam, ut ſervitus, leg. *Qui fundum, ff. Quemadm. ſervit. amit.*

Præterea Bald. ad confundendum, ut ipſe ait, Bartoli errorem, ſubjicit alias duas rationes. Prima ratio eſt ex parte voluntatis teſtantis; quia relinquere Eccleſiæ Romanæ, non eſt relinquere pauperibus, ſicut teſtator, intellexit, l. *Non dubium, C. de teſtam.* Unde opinio Bartoli eſt contra mentem teſtantis. Secunda ratio eſt, quia Joannes XXII. in Extravag. *Ad conditorem, §. fin. de ver. ſignif.* renunciavit omni acquiſitioni do-

minjiper dictos fratres faciendæ Eccleſiæ Ro-
manæ. Ergo eodem modo renunciavit acquiſi-
tioni faciendæ per Eccleſiam fratrum, cum inter
fratres, & Eccleſiam ſit quædam conjunctio in-
ſeparabilis. Et ita contra Bartolum dicit ſe in
facto conſuluiſſe: ejus conſilium habetur *in 4.*
volum. conſ. 416. Viſa ſubſtitutione, ubi in fine
concludit his verbis (Ridiculum eſt dicere, Non
poteſt relinqui fratribus, ſed poteſt relinqui Ec-
cleſiæ, ut dicit Bartolus: hoc enim quid aliud
eſt, niſi verba ſacra cavillari, & mentem juris
lacerare. Unde poteſt ſibi dici, littera ſua occi-
dit, ſpiritus autem vivificat) Hæc Bald. cujus
opinionem ſequitur, & pluribus confirmat ejus
diſcipulus Petr. de Anchar. in d. Clem. *Exivi,*
col. 3. num. 5. verſ. Sed quæro. An idem ſit, Angel. in
Auth. *de Eccl. tit. §. Si quis autem*, *il ſecondo*,
& Barbat. in c. *Nos quidem*, *col. final. de te-*
ſtam.

Quid plura? Idemmet Bart. poſtea re accura-
tius perpenſa, ſe retractavit in l. 1. *n. 5. C. de con-*
duct. & Procurat. Dom. Auguſt. lib. 11. ubi ait: ſi le-
gatum relinquitur eccleſiæ S. Franciſci, illud le-
gatum eſt nullum, ſicut ſi relinqueretur fratri-
bus de S. Franciſco, licèt tenuerim contrarium
in libello minoritarum, & movetur per gloſſ.
ibi, quæ exponit domum, ideſt illos de do-
mo.

Quæ rationes à fortiori procedunt in legato
facto infirmariæ. In Eccleſia enim poteſt conſi-
derari ratio Divini cultus, ut pro ſolvenda opi-
nione Bartoli obſervat Abbas d. *conſ. 63. num.* 4.
verſ. Hoc etiam ſentit Bartolus, lib. 2. quæ tamen ra-
tio in legato facto infirmariæ conſiderari non
poteſt. Unde idem eſt in effectu legare infirma-
riæ, ac legare fratribus infirmis. Neque enim te-
ſtator accepit infirmariam pro ædificio, ſed pro
fratribus, eoſque principaliter contemplatus
eſt, ut in propriis terminis dicit Joan. de Lignan.
in d. Clem. *Exivi*; Idque vel invitus fatetur ipſe-
met Joan. de Anan. *d. conſ. 3. num.* 7. ibi,
Ergo in caſu noſtro aſſignabuntur fructus dicta-
rum poſſeſſionum infirmariæ S. Franciſci, & ſi
ibi erunt infirmi, qui eis indigeant, ſubveniet eis
juxta votum defuncti, ſed fratres infirmi non
ſunt capaces, ut oſtenſum eſt ſupra. Ergo nec in-
firmaria: & quemadmodum ſervus, qui regitur à
domino, non eſt capax eorum, quorum domi-
nus non eſt capax, l. *Non minus, ff. de hæred. in-*
ſtit. l. *Si mihi, & tibi, §. fin. de leg.* 1. ita
eadem ratione locus, qui regitur per fratres,
non debet eſſe capax eorum, quorum fratres
non ſunt capaces, ut per Petr. de Anchar. *ubi ſu-*
pra.

63 Secundum fundamentum Joan. de Anan. eſt,
quia per legatum uſusfructus factum infirmariæ
non fit fraus d. Clem *Exivi*, quæ ſolùm prohibet
relinqui fratribus Minoribus ad hoc ut vivant
ſine proprio, & in paupertate, quod non tollitur
ſi relinquitur pro neceſſitatibus infirmorum.
Sed hoc quoque fundamentum eſt falſum, quia
Regula præcipit, ut fratribus infirmis providea-
tur ex mendicitate, & quæſtu quotidiano, ut pro-
batum eſt ſupra: & per annuos reditus relevatur
eorum mendicitas; unde melius Jo. de Lign.
ubi ſupra dicit, legatum factum infirmariæ fra-
trum Minorum eſſe in fraudem paupertatis: &
ut Bald. inquit in d. Auth. *Ingreſſi, num.* 57. hinc
eſſet aperta via fraudibus, & fieret fraus de ho-
mine ad nomen, ut in Authen. *de nupt. §. Optimè*, l.
64 *Si per impreſſionem, ff. Quod met. cauſ.* omnis autem
fraus eſt prohibita de jure naturali; & quidquid
ratione fraudis prohibetur, tanquam jus natura-
le de ſimilibus ad ſimilia extenditur, l. 1. & l. *ult.*
ff Si quidem fraud. patr. l. *Cum hi, §. Si cum lex, de*
tranſact.

65 Secunda concluſio. Reliqui Mendicantes
ſunt capaces acquiſitionis bonorum immobi-
lium in communi, non quidem ut poſſideant, aut
ſibi perpetuo retineant, ſed ut vendant, & pre-
tium convertant in ſuas neceſſitates: hoc enim
non repugnat mendicitati, nec Religioſæ pau-
pertati, ut tenet gloſſa ordinaria, & ſolemnis in
cap. 1. *in ver. Domum, de Religioſ. domib. lib. 6.* quam
ſequuntur communiter Juriſtæ in l. *Iulianus, §.*
Conſtat, de legat. 2. & Canoniſtæ hic, præſertim
Felin. *num.* 51. & in c. *Filius, de teſtam.* prout de
communi teſtantur Hieronym: Gabriel: *conſ:* 28
num: 3 *lib:* 1: Navarr: *in Comment. 2 de regular.*
num: 50 *verſ: Si autem aliorum*, & Menoch: *con-*
ſil; 1014: *n.* 14: quam etiam ſequuta eſt Rota
apud Put: *deciſ:* 279 *lib:* 1 & Burat: *deciſ:* 245
num: 3 ubi allegantur aliæ deciſiones concor-
dantes. Imò illam gloſſam de conſuetudine ob-
ſervari affirmant Bald: *conſ:* 232 *col:* 2 *verſ: Nec*
obſtant verba, lib: 2 Raphael: Cuman: *conſ:* 169
col: 2 *verſ: His tamen non obſtantibus:* Dec:
conſ: 550 *num,* 5 *verſ, Et* [illegible]*cluſio ſupradicta*
Put, & Burat: *locis citatis.* Et quamvis illa gloſ-
ſa loquatur in legatis, tamen idem eſſe in inſti-
tutione, ut ſcilicet valeat ad effectum vendendi,
& pretium erogandi in eorum neceſſitates, tenet
Guidopap, *deciſ.* 327 Nicol de Ubald: *in tract.*
ſucceſſion. ab inteſt. Clericor: n: 5 ubi teſtatur de
communi prout etiam atteſtatur Decius *hic n.* 70
& alii apud Gabriel: *de hæred. inſtituen: concl:* 1 *n:*
11 licèt Raphael. Cuman: *conſ:* 132 & *d: conſ,* 169
dicat hoc procedere potius de conſuetudine,
quàm de jure.

66 Sed tu adverte, quia hæc concluſio hodie lo-
cum habet tantummodo in domibus profeſſis
Societatis Jeſu, quæ licèt ſint Mendicantes ex
Regula, & renunciaverint conceſſioni Concilii
Tridentini in *cap. 3. ſeſſ: 35. de Regular.* ut dicam
in *ult: quæſt: n:* 82. *& n:* 84. tamen ſunt capaces ac-
quiſitionis poſſeſſionum, & annuorum redi-
tuum, non modo per viam legati, ſed etiam per
viam inſtitutionis univerſalis, non quidem ad
effectum retinendi, ſed ſolum vendendi, & pre-
tium erogandi in ſuas neceſſitates, & alios pios
uſus, ut in terminis reſolvit Rota coram Burat:
in prævallegat. *deciſ:* 245. *per totam*, ubi articulum
plenè, & accuratè examinat, & reſpondet obje-
ctis.

67 Verum quoad alios Mendicantes, exceptis
Capuccinis, & Minoribus de Obſervantia S.
Franciſci, prædicta concluſio hodie non proce-
dit; quia S. Synodus conceſſit Monaſteriis om-
nibus Mendicantium tam virorum, quam mu-
lierum, quibus ex Conſtitutionibus erat prohi-
bitum, aut ex privilegio non erat conceſſum bo-
na immobilia poſſidere, ut deinceps bona hu-
juſmodi poſſidere valeant, ut in *cap. 3. ſeſſ.* 25
68 *de Regular.* Unde cum jam ſint capaces bonorum
immobilium, in communi etiam ad effectum
poſſidendi, & ſibi perpetuò retinendi; procul-
dubio

dubio excludunt ſubſtitutum, ſicut alij non
Mendicantes, ad præſcriptum hujus Decretalis
prout firmant Navarr. *Comment: 2. de Regular. nu:*
54. & Sanchez *in Decal: tom: 2. lib: 7. cap. 16. nu:*
13. An autem ejuſmodi monaſteria ſuccedant
in bonis feudalibus, examinavi latiſſimè in cap.
Quæ in Eccleſiarum, ſuprà de Conſtit. in quæſt. An
Regularis ex Ordine Fratrum Prædicatorum
ad Epiſcopatum aſſumptus ſuccedat in feudo a-
pertè poſtquam fuit conſecratus Epiſcopus *à n.*
57. *uſque ad n.* 108.

69 Ulteriùs QUÆRO, An Regularis ex indulto
Apoſtolico à Religione Fratrum Minorum de
Obſervantia ad tertium Ordinem S. Franciſci
ex legitima cauſa translatus recuperet jus ſuc-
cedendi in bonis ſibi ex teſtamento, vel ab in-
teſtato poſt translationem delatis.

70 Videtur reſpondendum recuperare hujuſ-
modi jus ſuccedendi, ac ſecundo monaſterio ac-
quirere ad inſtar Monachi ad Epiſcopatum aſ-
ſumpti, qui ſuccedit in hæreditate ſibi poſt aſ-
ſumptionem delata, eamque acquirit Eccleſia
ad quam fuit promotus, ut eſt textus in c. *Statu-*
tum, 18 *q.* 1. cujus hæc ſunt verba: (Monachus,
quem Canonica electio à jugo Regulæ Mona-
ſticæ profeſſionis abſolvit, & ſacra ordinatio de
Monacho Epiſcopum facit, velut legitimus hæ-
res paternam ſibi hæreditaté poſtea jure vendi-
candi poteſtatem habeat.) Hæc ibi. Nam quam-
vis Monachus factus Epiſcopus non deſinat eſſe
Monachus, nec abſolvatur à ſubſtantialibus Re-
gulæ; ideoque nec proprium habere poſſit, cap.
Cùm ad monaſterium, in fin: de ſta: Monach. & cap.
De Monachis, 16 quæſt: 1. gloſ: in cap: *Quorundam,*
in ver: Mendicantium, de elect: lib 6. & in d. cap:
Statutum, in ver: legitimus, & docet S. Thom. *in 2.*
2. quæſt: 88. art: 11. ad 4. tamen ut alia Eccleſia ac-
quirat ex perſona illius ad ſubſtantialia Reli-
gionis non pertinet. Ideoque Gloſ. Archid. Tur-
recr. & alij DD. exponentes verba illa, *paternam*
ſibi hæreditatem poſtea jure vendicandi poteſtatem ha-
beat: verbum illud, *ſibi*, interpretatur, id eſt, Ec-
cleſiæ ſuæ.

Et cùm Archiepiſcopus Goanus, cujus con-
ſultationes ſan. mem. Paulus V. ad S. Congre-
gationem Concilij rejecit, inter alia quæſiviſ-
ſet, An ſpolia Epiſcopi Regularis morientis ab
inteſtato pertinerent ad Cameram Apoſtoli-
cam, an ad ſucceſſorem beneficij. Et Cardinalis
Serra teſtatus eſſet Cameram Apoſtolicam ibi
quoad ſpolia nihil prætendere: S. Congregatio
reſpondit bona poſt conſecrationem acquiſita
ad propriam Eccleſiam pertinere, per d. c. *Statu-*
tutum, & doctrinam Navarr. *de redit: Eccleſ: q.* 1.
in 9. admonitione, n. 1. & ſeq.

71 Quamobrem ſicut Regularis ad dignitatem
ſæcularem translatus licèt ex ſe ſit incapax ſuc-
ceſſionis, acquirit Eccleſiæ ſuæ hæreditatem ſibi
delatam poſt translationem: eodem modo
translatus ad Religionem, quæ bonorum ſit ca-
pax in communi acquirit ſecundæ Religioni, &
per text. in d. cap. *Statutum*, Fratres Minores S.
Franciſci de Obſervantia translatos ad Religio-
nem bonorum capacem fieri habiles ad ſuc-
ceſſionem bonorum, quæ ſibi poſt translatio-
nem deferuntur, ita ut acquirant ſecundo mo-
naſterio, tradit in puncto Bart. *in tract. Minorit.*
lib. 4. diſtinct. 2. cap. 3. ubi refert ſic priùs determi-
nâſſe Franciſcum de Aſſiſio Decretorum Do-
ctorem: ſequuntur Nicol. de Ubald. *in tract: de*
ſucceſſ: ab inteſt: Clericor. part: 1. *num:* 3. *verſ: Et*
idem ſi eſſet translatus ad Monaſterium capax, Jaſ.
in l. *Ex facto, §. final: ſub num:* 10. *verſ: Adde etiam*
quod Bart: ff. de vulg: Summa Angel *in ver. Reli-*
gio, num: 28. Redoan. *de ſpol. Clericor: quæſt:* 8.
num: 22. & DD. hic maximè Felin. *num:* 50.
72 *verſ: Et adde quòd ſi Frater Minor.* Ratio eſt, quia
Regularis ad alium Ordinem translatus nihil
habet commune cum prima Religione, ut ſta-
tuitur decreto Calcedonen. Concil. *cap.* 10. in
hæc verba: Si quis jam translatus eſt ab alia Ec-
cleſia in aliam, nihil habet commune cum prio-
re Eccleſia: refertur in c. *Si quis jam,* 21. *qu,* 2. ad
73 idem text: in cap: *Ne pro cujuslibet,* 16. *q.* 1. Ideo-
que deſinit eſſe filius prioris Monaſterij, ut di-
xit gloſ. Joan. Andr. in d. c. *Statutum, in ver. Reſti-*
24 *tuat, in fin.* & regulatur in omnibus ſecundùm
Inſtituta Religionis, ad quem transfertur, c. *Re-*
colentes, de ſtatu Monachor. ſecundùm Navarr. *de*
Regular. conſ. 61. n. 5. & conſ. 64. per tot.

75 Quæ tamen concluſio duas recipit declaratio-
nes. Prima eſt, dummodo Regularis ad laxio-
rem translatus fuerit ob cauſam infirmitatis, de-
bilitatis, complexionis, vel aliam ſimilem: id-
eoque in dubio appoſita ſunt verba illa, *ex legi-*
tima cauſa: alias enim ſi ob demerita fuerit
translatus, jus ſuccedendi non recuperat, ſecun-
dùm Bart. *in dict. tract. Minorit. diſtinct. 3. cap. 3. in*
fin. Quia, inquit, illa abſolutio magis eſt ad pœ-
nam, quàm ad præmium, & conſentiunt Jaſ. &
Angel. *locis citatis.*

76 Secunda declaratio eſt, dummodo hæreditas
eidem Regulari deferatur poſt tranſitum ad la-
xiorem, id eſt, poſt profeſſionem in ſecunda Re-
ligione emiſſam, cùm antea non dicatur cano-
nicè translatus, c. *Cum ſingula, §. final. de præb. lib.*
6. Navarr. *conſ.* 61. *Quidam Abbas, num. 2. de Re-*
gular. Hæreditas enim ante hujuſmodi tranſi-
tum delata, ſiquidem fuerit agnita per conſan-
guineos, non acquiritur per Regularem poſtea
translatum, cùm jam ſit alijs acquiſita, ut deci-
dit Bart. *ubi ſuprà cap.* 2. Bald. in l. *Si alienum, §.*
In extraneis, num. 7. verſ. Secundò facit. ff. de hære-
dib. inſtituen. Feder. de Sen. *conſil.* 26. Felin. *hic*
num. 50. verſ. Et adde quod ſi Frater Minor, & Pariſ.
77 *num.* 185. Sin autem hæreditas fuerit quidem
delata ad eumdem Regularem ante translatio-
nem, ſed addita non fuerit per venientes ab in-
teſtato; tunc quamvis ex perſona illius ſecun-
dum monaſterium poſſit adire, ut per Feder.
dict. conſ. 26. per tot. tamen hæc quæſtio eſt magis
dubitabilis, ut patet ex traditis ibi per Feder.
Nicol. de Ubald. *loco citato*, & Bero, *hic num.* 550
Ideoque in propoſita quæſtione conſultò addita
ſunt verba illa, *In bonis ſibi poſt translationem dela-*
tis, &c.

78 Non obſtant duæ Conſtitutiones Alexan. VI.
quæ reddunt incapaces ſucceſſionis Regulares
tranſeuntes ad Religionem capacem bonorum
in communi: nam ambæ ſunt reſtrictæ ad Fra-
tres Minores de Obſervantia tranſeuntes ad Or-
dinem Minorum Conventualium; atque in hunc
ſenſum referuntur à Redoan. *d. quæſt. 8. num.* 38.
& à Roder. *de Regul. to. 2. q. 128. a. 1. verſ. Adver-*
tendum tamen, & ab his, qui privilegia Mendi-
cantium in compendium redegerunt, in ver. *Hæ-*

reditus, verſ. Alexander. VI. Quod non eſt hoc ca-
ſu, quia Fratres Tertij Ordinis non ſunt Con-
ventuales Minorum de Obſervantia; ideoque
hujus casûs ſolutio, tanquam non comprehenſi
in Bulla, petenda eſt ex diſpoſitione juris com-
munis, ut notat gloſ. in cap. *Conſtitutionem. in
ver. Prorogamus, in fin. de Regular. lib. 6.* Oldrad.
conſ. 22. n. 14.

Præſertim quia Conſtitutiones Alexandri
ſpecialem habent rationem in ſuo caſu, id eſt,
facilitatem, & frequentiam tranſitûs Minorum
de Obſervantia ad Conventuales ejuſdem Or-
dinis, quam ut compeſceret Alexander, interdi-
xit tranſeuntibus ſucceſſionem in bonis ad eos
quomodocunque delatis; atque ita Conſtitu-
tiones ad hunc caſum non ſunt extendendæ ſivè
verba, ſive rationem illarum conſideremus ad
gloſſam mag. *in fin.* in Clem 1. *de ſent. excomm.*

79 Quibus tandem accedit, quòd Conventuales
dicuntur Fratres, qui ab antiqua ſua perfectione
& Regulæ obſervantia declinantes, à Sede
Apoſtolica impetrârunt facultatem bona im-
mobilia in communi poſſidendi, ut patet ex pri-
ma parte Cronicarum Ordinis Minorum, & re-
80 fert Frater Ludovicus Miran. *in Manual. Prælat.
tom. 1. q. 12. a. 1.* Fratres autem Tertij Ordinis
ſunt capaces bonorum immobilium in commu-
ni ex Regulæ inſtituto. Unde etiam ex hoc ca-
pite potuit moveri Alexander Pontifex ad pro-
hibendam ſucceſſionem Regularibus translatis
ad Conventuales, tantùm, qui ex vi Regulæ non
poſſent ſuccedere, non autem translatis ad alias
Religiones, quarum inſtituta non prohibent
ſucceſſionem. Et ita reſolutum.

81 Ultimò QUÆRO, an Societas Jeſu, ejuſque
domus, collegia, & perſonæ ſint verè, & propriè
Ordinis Mendicantium.

82 Extra controverſiam eſt, Societatem profeſ-
ſam, & illius domus ex ſui natura, non autem
ex indulto, ſeu privilegio eſſe Mendicantes.
83 Quandoquidem ex Regula fundamentali ad li-
teram inſerta *in Conſtitutione Pauli III. 25.* inci-
pien. *Regimini*, § 10. & paulò uberiùs repetita *in
Conſtitutione 9. Iulij III.* quæ incipit, *Expoſcit*, §.
11. cautum eſt, ut infrà, videlicet: Sic voveant
ſinguli, & univerſi perpetuam paupertatem, ut
non ſolùm privatim, ſed neque etiam commu-
niter poſſint profeſſi, vel ulla eorum domus, aut
Eccleſia ad aliquos proventus, reditus, poſſeſ-
ſiones, ſed nec ad ulla bona ſtabilia, præter ea,
quæ opportuna erunt ad uſum proprium, & ha-
bitationem, retinenda jus aliquod civile acqui-
rere, rebus ſibi ex charitate donatis ad neceſſa-
rium vitæ uſum contenti, & *in Conſtitutionibus
Societatis, part. 6. cap. 2. num. 2.* amplius additur,
ut in domibus, vel Eccleſijs reditus nulli, ne Sa-
criſtiæ quidem, aut fabricæ applicati haberi poſ-
ſint, ſed neque ullâ aliâ ratione, ſed in ſolo Deo
fiducia conſtituatur. Quæ verba convincunt
Societatem ipſam in arctiſſima paupertate fun-
datam eſſe. Id quod affirmat Menoch. *conſ.*
1014. *num. 5.* Hieronym. Gabr. *conſil. 28. num. 1.
& 2. lib. 1.* & complures alij ex recentioribus.
Et quamvis Societas profeſſa omnimodam ha-
beat adminiſtrationem redituum Collegio-
rum: tamen cùm illos in proprios uſus conver-
tere nequeant, ut diſponitur in formulis primæ-
vi inſtituti, ut ſuprà inſerti in præcitatis Con-
ſtitutionibus Pauli III. & Julij III. utrobique in
§. 11. adeò ut nec Præpoſitus Generalis poſſit
ſuper hoc diſpenſare, *ut in Conſtitut. Societatis,
par. 4. c. 2. n. 5.* hujuſmodi ſuperintendentia, &
adminiſtratio mendicitatem non excludit, ut in
hac ſpecie obſervat Hieronymus Gabr. *d. conſ.
28. num. 2. verſ. Nec repugnat.* Quare cùm Societas
profeſſa ex regula reditibus careat, eique vi-
ctum præbere ſoleat incerta mendicitas: hæſi-
tari non poteſt quin verè & naturaliter illi con-
veniat diffinitio Mendicantium, quæ habetur in
cap. *un. §. Confirmatos, de relig. domib. lib 6* ut infrà
latiùs explicabitur, & conſequenter hac in par-
te Declaratoria Pij V. de qua *infrà in 6. funda-
mento*, in alium ſenſum detorqueri non poteſt,
84 ut ex pluribus deducit Rota coram Buratto *de-
ciſ. 245. n. 1. & ſeqq.* cùm præſertim eadem So-
cietas adhuc in puritate regulæ perſeveret,
quippe quæ in Domibus Profeſſorum, vel eorum
Eccleſijs ceſſit Juri ſuo, & renuntiavit conceſ-
ſioni Concilij Tridentini, de qua *in cap. 3. ſeſſ.
25. de regular.* ut ex Patribus Societatis referunt
Molin. *de Iuſt. & Iur. tract. 2. diſp. 139. col. 2.* &
Thom. Sanch. *in Decal. tom. 2. lib. 6. cap. 18. n. 11.*

85 Idemque per omnia dicendum eſt de Coad-
jutoribus formatis. Tum quia ut diſponitur *in
Conſtitutionibus Societatis part. 6. cap. 2. num. 4.* Co-
adjutores quamdiu in Domibus erunt, quæ ex
eleemoſynis vivunt, & ipſi eodem modo vi-
vent: unde & illis propriè convenit Mendican-
tium diffinitio, de qua *in d. § Confirmatos.* Tum
quia Declaratoria Pij V. hos quoque Coadjuto-
res complectitur.

86 Itaque punctus concertationis reſtringitur
ad Collegia, & Scholaſticos in eis degentes.
Ratio dubitandi eſt, quia ex primævo Inſtituto,
ut præfertur, inſerto in præcitatis Bullis Pauli
§. 11. & Julij §. 10. Societas poteſt habere in
Univerſitatibus Collegium, ſeu Collegia ha-
bentia reditus, cenſus, ſeu poſſeſſiones uſibus &
87 neceſſitatibus Studentium applicandas. Ergo
Collegium, & Studentes non ſunt Mendican-
tes, quia ut diffinitur in d. cap. *un. §. Confirmatos,
de relig. domib. lib. 6.* Mendicantes ſunt, quibus ad
congruam ſuſtentationem reditus aut poſſeſſio-
nes habere profeſſio ſive regula quælibet inter-
dicunt, ſed per quæſtum publicum tribuere vi-
ctum ſolet incerta mendicitas. & notat gloſſ. 2.
in cap. *un. de exceſſ. Prælat. lib. 6.* & in cap. *Quorun-
dam, in ver. Mendicantium, de elect. eodem libro*, &
Doctores paſſim. Vel certe dicuntur Mendi-
cantes, qui ex Regula vel Conſtitutionibus non
poſſunt habere proprium etiam in communi,
ſecundùm Calderin. *conſil. 17. de Regular.* & eſt
expreſſum in Conſtitutione 2. Bonifacij VIII.
88 inferiùs adducenda. Habent enim pro dote men-
dicitatem, ut inquit Gemin. *conſ. 40. num. 7.
verſ. Hoc idem probat.* Cùm igitur Collegijs, &
eorum Scholaſticis non competat diffinitio
Mendicantium, utique nec diffinitum, §. 1. 27.
qu. 2. Calder. *dicto conſil. 17.* ubi hoc argumento
conſuluit Ordinem Servorum non eſſe ex Men-
dicantibus.

Nec tollit obicem quòd omnimoda guber-
natio, & ſuperintendentia ſuper dicta Collegia
ſit penes Præpoſitum, vel Societatem. Quoniam
hoc non impedit quin dominium redituum, &
poſſeſſionum remaneat penes Collegia, cùm
totum & integrum inſumere debeant in Scho-
larium neceſſitates, & nihil prorſus in uſus pro-
prios convertere valeât, ut in prædictis conſti-
tutionibus *d. §. 11. & 10.* Atque ita Præpoſitus Ge-
neralis eſt nudus, & ſimplex miniſter, non do-
minus, ad tex: in l. *Si quis Titio*, & ibi Bald: *num:
2. & 3.* & Doctores, *ff. de leg: 2.* Menoch: *conſ: 66.
num: 16. verſ: Secundo.* Exemplo tutoris, qui bo-
norum pupillarium omnimodam habet admi-
niſtrationem, dominio tamen penes pupil-
lum remanente, ut l. *Obligari, ff. de author: tut:*
cum multis ſimilibus. Ideoque in litteris Pij
IV. incipien. *Exponi nobis*, Domus Probationis,
& Collegia Societatis dicuntur habere, vel
poſſe habere bona ſtabilia juxta regularia il-
lius inſtituta; habere enim propriè quis dicitur
89 Jure dominij l. *Habere, ff. de verbor: ſignificat.* cap:
Nullo, §. Nulli liceat in Societate noſtra, & cap. *Non
dicatis, 12. quæſt 1.* Buratt: *dict: deciſ: 245.
num: 7.*

90 Et augetur difficultas, quia Scholaſtici in So-
cietate nedum ſunt capaces bonorum in com-
muni, ſed etiam in particulari: nam ut habetur
in Conſtitutionibus Societatis, *par: 6. cap: 2. num:
11. in declarat: litter: H.* poſt votum paupertatis
poſſunt retinere dominium bonorum ſuorum
conſcio, & approbante Superiore; quod vide-
tur repugnare non ſolùm mendicitati, ſed etiam
paupertati religioſæ, ut *in dict: §. Nulli liceat*, &
expreſſiùs in cap: *Cùm ad Monaſterium, §. Nec æſti-
met Abbas, de ſtatu Monachorum.*

91 Cæterùm etſi præmiſſa primo intuitu valdè
urgere videatur, exiſtimo tamen pro veritate o-
mnino tenendum eſſe, Collegia, & Scholaſticos
eſſe verè & propriè Ordinis Mendicantium ex
fundamentis infraſcriptis. Et primò, una, & ea-
dem religio non poteſt ſimul eſſe diverſorum
Ordinum, Clem: 1. & ibi Cardin: *num: 10. verſ:
Et pro hoc ratio, de elect:* cap: *Recolentes, §. Cæte-
rum, de Statu Monach:* alioquin Religio non eſ-
ſet una, ſed multiplex, cap: *Loquitur Dominus, 24.*
92 *quæſt: 1.* ſed ſcholaſtici unà cum Coadjutoribus
formatis, & ſolemniter profeſſis ſunt una, & ea-
dem religio, & Societas, ut patet in ejus Conſti-
tutionibus, *part: 1. cap: 1. num: 1.* ubi ſic legitur:
(Scholaſtici approbati etiam modo quodam in-
teriore, quàm admiſſi ad probationem, in cor-
pus Societatis cooptantur: & ibi in declaratio-
nibus *lit: A.* Societatis nomen dicitur continere
cum Profeſſis, & Coadjutoribus formatis etiam
Scholaſticos approbatos:) & immediatè ſubjun-
gitur: (ex his enim tribus partibus Societatis
corpus conſtat:) Ergo Scholaſtici non poſſunt
eſſe alterius ordinis, quàm ſint Coadjutores for-
mati & Profeſſi, de quibus non controvertitur,
quin ſint Ordinis Mendicantium.

Et confirmatur, quia Ordines Mendicantes
93 à non Mendicantibus differunt ſpecie, Clem.
Vt profeſſores, & ibi gloſſ: in ver: *Quoslibet, de re-
gular.* cap: *unic: in princip:* ibi, *diverſorum Ordinum,
præcipuè Mendicantium, de relig: domib: lib: 6.*
gloſſ: in cap: *Conſtitutionem, in ver Religionibus, de
Regular: eodem lib:* & admittunt ſcribentes om-
94 nes hîc: *Mendicantes enim ad vitam activam, Mona-
ſtici verò, & non Mendicantes ad vitam contempla-
tivam ſunt inſtituti;* & Religionum diverſitas ſu-
mitur ex fine, ad quem ordinantur, ut docet S.
Thomas *in 2, 2. quæſt: 188, artic: 1. & 2.* & Joan.
Andr. in cap. *Sanè, num 4. de regular:* Ergo fieri
non poteſt ut una, & eadem Religio, & Societas
conſtet ex Ordinibus Mendicantium, & non
Mendicantium, eſſet enim corpus ex diverſis
naturis, & menſtruoſum inſtar Chimeræ, &
Hyppocentauri, quæ licèt ſint ſimilia entibus,
tamen non ſunt entia, ut ait Bald. *conſ: 9. in fin:
num: 8. verſ: Et ad clariorem, lib: 1.* Nec talis dici
poſſet Societas, ſed potius diſſocietas, cum ra-
tioni repugnat, ut homines diſparis profeſſionis
vel ordinis ſimul ſocientur, ut legitur in dicta
Clem: 1. *de elect.* Et quamvis in Societate qui-
dam mendicent, ut Profeſſi, & Coadjutores;
quidam verò ſtudijs vacantes actu non mendi-
cent; hinc tamen difformitas non inducitur:
nam ſicut in corpore humano eſt membrorum
varietas per diverſa officia, quia non omnia
membra eundem actum habent, & tamen idem
eſt corpus, ut c. *Singula, 89: diſt:* ita in corpore So-
cietatis quamvis diverſa ſint Scholaſticorum &
Profeſſorum miniſteria, unum tamen eſt corpus,
una Societas mendicans, & unus Ordo: ad quod
facit optimè d. c. *Loquitur, 24. q. 1.* & Extravag:
Vnam ſanctam, de major: & obed. & probatur cla-
riſſimè in Conſtitutione ſecunda Bonifacij VIII.
quam infrà adducem' in reſponſione ad objecta.

95 Secundò, ad dignoſcendum cujus naturæ ſit
Univerſitas, vel Societas, inſpici debet natura
majoris partis: ideoque Collegium, in quo ſi-
96 mul ſunt Clerici, & Laici, ſi major pars ſit laico-
rum, cenſetur laicale, & è converſo, quia major
pars trahit ad ſe totum, l. *Quod major, ff. ad Muni-
cipal:* & tenet Bart: in l. *fin: n. 15. ff. de Colleg: illicit.*
Abb. in cap. *Ex litteris, n. 3. de Conſtit.* Covarr.
97 *pract. q. c. 36. n. 5. verſ. Tertiò.* Similiter Univer-
ſitas mixta aſſumit naturam à potentiori, ſeu di-
gniori, c. *Quod in dubijs, de Conſecr. Eccleſ. vel altar.*
Abb. per illum textum in c. *De jure, in 1. notab.
verſ. Item ex hoc, de jurepatr.* Unde videmus Col-
legium, quod mixtum eſt Doctorum Juris Ca-
nonici, & Juris Civilis, judicari Collegium Ca-
noniſtarum, ut per Abbat. *loco proximè citato*, &
Lambert. *in tract. de Iurepatr. lib. 1. par. 2. in 4. qu.
art. 3. n. 2.* Sed in Univerſitate Societatis Jeſu
duæ ex tribus partibus proculdubio ſunt Men-
dicantes, nempe profeſſi, & Coadjutores forma-
ti, ut ſuperiùs oſtenſum eſt. Item hæ duæ tertiæ
partes ſunt abſque dubio potentiores & dignio-
res, quia Scholaſtici ſunt tertiæ claſſis, Coadju-
tores ſecundæ, Profeſſi primæ, ut patet in ejus
Conſtitutionibus, *cap. 1. exam. nu. 7.* & Profeſſi
ſunt in Societate præcipui, & ipſi tantùm ha-
bent votum activum, & paſſivum in electione
Præpoſiti Generalis, *ut part. 5. cap. 1. litt. A.* Ergo
tota hæc Univerſitas & Societas cum ſuis Pro-
feſſis, Coadjutorib', & Scholaſticis cẽſetur Ordi-
nis Mendicantium, cùm præſertim hoc caſu ſit
etiam favorabilis, ut major & dignior pars tra-
hat, & non trahatur. Put. *deciſ. 157. lib. 3.*

Tertiò, Caput Societatis, id eſt, Præpoſitus
98 Generalis, eſt verè, & non ficte Mendicans, ut
explicitè declaravit Pius V. in Conſtitutione, de
qua *infrà in 6. fundamento*, in illis verbis: *Illam
ſcilicet Societatem, & illius Præpoſitum, &c. verè, &
non fictè Mendicantes fuiſſe, eſſe, & fore.* Ergo
non ſolùm Profeſſi, & Coadjutores, ſed etiam
Capiti ſubjecti ſunt naturaliter Mendicantes,
quia

quia membra ſunt illiu s naturæ , cujus eſt Ca-
put, l. *Cùm in diverſis ff. de relig. & ſumpt. funer.* c.
Cum liceat, de præſcr. Cagnol. *in proœm. Digeſtorum,*
n. 22. & in terminis Gabr. *d. conſ. 28. nu. 7. & 8.*
lib. 1. Alioquin Præpoſitus Generalis non eſſet
caput Ordinis, ſed caput Ordinum , & Schola-
ſtici , & Profeſſi cum Coadjutoribus eſſent duo
corpora ſub uno capite, quaſi monſtrum, l. *Ex-*
travag. Vnam ſanctam, verſ. Igitur, de major. & obed.
c. *Quoniam, de offic. ordin.*

99 Quartò, ſi Collegia Societatis eſſent Ordinis
non Mendicantium , non liceret Profeſſis, &
Coadjutoribus ad illa tranſire, ut ibi officia, &
adminiſtrationes aſſumerent. Hoc enim eſſet
contra Concilium Viennenſe in Clem. 1. *de Re-*
gular. cui in Conſtitutionibus Societatis non
reperitur derogatum, prout requiritur c. *Ex par-*
te, de capell. Monach. Oldrad. *conſ. 326. nu. 1.* Sed
conſequens eſt falſum , quia ut habetur *par. 4.*
earundem Conſtitutionum, cap. 2. n. 1. Declarat. litt.
F. & Coadjutores, & Profeſſi poſſunt tranſire ad
Collegia ut ibi ſint Adminiſtratores , Concio-
natores, Lectores, Confeſſarij, Viſitatores, & ſi-
miles. Ergo & Antecedens.

100 Quintò, religioſi non ſortiuntur naturam , &
denominationem ex medio, ſed ex fine ad quem
tendunt , ut per D. Thomam *in 2. 2. quæſt. 288.*
art. 1. in corpore, Joan. Andr. in d. cap. *Sanè, num.*
101 *4. de regul.* Card. in Clem. 1. *n. 13. de elect.* Ideo-
que Novitij, licèt non ſint Monachi , aut regu-
lares cum effectu, cùm adhuc ſæculo non renun-
tiaverint, tamen quia tendunt ad profeſſionem,
appellantur religioſi , cap. *Religioſo. §. Quamvis*
autem, de ſentent. excommunicat. lib. 6. Card. in d.
Clem. 1. *n. 2. & 5.* Rebuff. *in Prax. tit. de diſpen-*
ſat: cum regul: num. 23. & patet ex notatis per
Hoſt. in cap: *Statuimus, num. 4. verſ: Nec obſtat, de*
regul. & per gloſſam magnam in cap. *Beneficium,*
poſt med: verſ: Item talis, eodem tit: lib: 6. ubi ait,
Novitios eſſe religioſos licèt revocabiliter :
ſcholaſtici autem Societatis non ſunt in Colle-
gijs ut ibi perpetuò maneant , ſed tanquam in
via ad Societatem profeſſam. Collegia enim
inſtituta ſunt, ut ſint Seminarium Societatis , ut
dicitur in præallegata Bulla Julij III. §. 10. Id-
circò enim admittuntur , ut poſtquam docti e-
vaſerint, in Societatem ingredi, & Profeſſi, vel
Coadjutores eſſe valeant. Ideoque elapſo tem-
pore probationis emittunt tria vota ſimplicia,
paupertatis, caſtitatis , & obedientiæ cum pro-
miſſione ingrediendi Societatem vel ut coad-
jutores, vel ut profeſſi, quemadmodum expreſ-
sè diſponitur in Conſtitutionibus Societatis , c.
1. *exam. num.* 10. Igitur ſcholaſtici quamvis in
Collegijs habeant reditus in communi, tamen
cùm ſint ibi quaſi in via, & in fieri, ut inquit Sua-
rez *de Relig. tom. 4. lib. 1. cap. 2. num. 17.*
meritò ab ipſa Societate profeſſa , & mendi-
cante, ad quam tendunt , naturam & denomi-
tionem aſſumunt : facit text. in leg. *Si is qui*
quadraginta, §. Quædam , ibi, *propriam formam,*
quæ ex conſummatione contingit , ff. ad leg. Falc.
& in leg: *Stipulatio, §. Opus, ff. de oper. novi nun-*
ciat.

102 Sed objicies , argumenta ſuperiùs propoſita
concludunt quidem ſcholaſticos eſſe mendican-
tes, ſed non Collegia , quæ reditibus abundant.
At reſpondetur hanc diſtinctionem ineptam eſ-
ſe, quia dum Canones, Concilia, & Conſtitutio-
nes Apoſtolicæ loquuntur de Religionibus ,
Ordinibus, Societatibus, Eccleſijs, Monaſterijs,
Domibus, & Collegijs Mendicantium, non ac-
cipiunt hæc nomina materialiter pro ædificijs ;
hoc enim modo non ſunt materia capax ſumen-
di victum ex mendicitate, quia ſunt quid inſen-
ſatum , quod quidem nec capere , nec velle po-
teſt , ut formaliter ait Bald. in Authen. *Ingreſſi,*
n. 55. C. de ſacroſanct. Eccleſ. & Anchar in Clem.
Exivi, n. 6. verſ. Præterea, aut tu ſumis Eccleſiam
pro ædificio, *de verb: ſignif.* Rurſus non accipiunt
hæc nomina prout ſunt unum , non ſimpliciter,
ſed aggregativè , quo ſenſu Collegium dicitur
quaſi in unum collectum , & eſt Societas Colle-
garum, in uno honore poſitorum, quia hoc mo-
do ſunt perſona ficta, ſeu repræſentata, l. *Mortuo,*
ff. de fide juſſor. non autem perſona vera , quæ eſt
creaturæ rationalis individua ſubſtantia , ut
egregiè declarant Joan: Monach. & Joan. Andr.
in cap. *Romana, num: 9. de ſent: excomm: lib. 6.* Ac
proinde Religiones, Societates, & Collegia ſic
accepta cùm ſint quid abſtractum , & præſcin-
dens à ſingularibus hominibus , propriè dici
non poſſunt mendicantia , quia illis non conve-
nit Mendicantium diffinitio, de qua in d. c. *un.*
§. Confirmatos, de relig: domib: lib: 6. Impoſſibile
enim eſt ut ad neceſſariam ſuſtentationem vi-
ctum ſumant ex incerta mendicitate tamquam
res inanimatæ, ut notat Archid: in d. c. *Romana,*
n. 5. verſ: In univerſitatem, Oldrad: *conſ: 65. in fin.*
verſ: Punitur pœnis, Feder: de Sen: *conſ: 15. n. 6.*
verſ: Eodem modo, Turrecrem: in c. *In criminalibus,*
n. 1. 5. q. 3. & ſi hoc modo acciperentur, nulla re-
103 ligio eſſet mendicans in Eccleſia Dei. Igitur Ca-
nones, & Concilia, & Bullæ neceſſariò uſurpant
ſupraſcripta nomina pro perſonis ipſis , & quæ
inſimul Ordinem , vel Societatem , aut Colle-
gium conſtituunt , gloſ: in l. *Sicut, §. fin: in ver:*
Non debetur, verſ: Quia Vniverſitas nihil aliud eſt, niſi
ſinguli homines, qui ibi ſunt, ff. Quod cujuſque Vni-
verſ: nom. Anchar: *conſ: 158 Ex narratu, num: 12.*
verſ: Ita è converſo. Bart: in his terminis in leg:
104 *1. num: 4. & 5. C. de conduct: & Procur: lib: 11.* nam
ipſis tantùm poteſt ad ſuſtentationem præbere
victum incerta mendicitas ad præſcriptum d. §.
Confirmatos. Cùm actus & paſſiones, quæ in facto
conſiſtunt, ſint ſingulorum , non autem Colle-
gij, vel Univerſitatis, ut in his terminis dixe-
runt Gemin. & Præpoſ. in cap. *Sicut vir, 7. quæſt.*
1. relati à Philippo Probo *in addit: ad Monach. in*
d. cap: Romana, num: 5. verſ: Vt ventamus, de ſenten:
excommunicat: lib: 6. & Sylveſtr. in ver. *Excom-*
municatio, 1. num: 10. Ideoque jura ut plurimum
non dicunt Ordinem mendicantem , ſed Ordi-
nem Mendicantium , ſcilicet perſonarum men-
dicantium, prout loquitur tex: in cap: *Conſtitu-*
tionem, ibi , *ad aliorum Mendicantium Ordines , de*
regul: lib: 6. Concilium Viennenſe in Clem. 1. ibi,
Ad non Mendicantium Ordinem, de elect: & Conci-
lium Tridentinum *in cap. ultimo, ſeſſ. 25. de regul.*
ibi , *cujuſcumque Ordinis Mendicantium , vel non*
Mendicantium.

105 Præterea etiamſi Collegij nomen ſumatur ex
univerſo & aggregativè, prout eſt collectio plu-
rium, tamen aſſumit naturam à perſonis, ex qui-
bus componitur. Unde ſi Collegiales ſunt men-
dicantes, neceſſe eſt ut Collegium ſit mendicás,
ut

ut optimè per Innoc. in cap: *Dilecta, n. 9. de exceſſ:*
Prælat. & Dec: in cap. *Ex litteris, n. 20. & 22. de*
Conſtit.

Ac demum cùm Collegia Societatis ſint re-
gularia, oportet ut ſint alicujus Regulæ, vel Or-
dinis ; & cùm ſint pars integralis , & membra
Societatis utcunque divitijs affluant, neceſſe eſt
ut ſint illius Ordinis , cujus eſt Societas : aliò-
quin daretur una religio , & unus Ordo diver-
ſorum Ordinum, quod implicat contradictio-
nem, & aliæ ſequerentur abſurditates ; de qui-
bus in præcedentibus fundamentis. Hinc cùm
quidam Epiſcopus, & Capitulum conquereren-
tur apud Sac. Congregationem Concilij , quòd
Moniales Ordinis Mendicantium nollent vigo-
re ſuorum privilegiorum ſolvere decimas, quas
antea ſolvere ſolebant ; & capitulum pro ſe al-
legaret dictas Moniales eſſe divites , multaque
bona poſſidere : In libris publicis S. Congrega-
tionis reperitur ſic adnotatum. Sanctiſſimus
non movetur iſtis divitijs. Satis eſt ut ſint Or-
dinis Mendicantium.

106 Sextò, principaliter hanc controverſiam , ni
fallor, apertè diremit Pius V. *in Conſtitut: 131.*
incipien: *Dum indefeſſe.* Quod ut evidentius ap-
pareat , ante omnia obſervandum eſt eam Con-
ſtitutionem eſſe declaratoriam. Quod patet,
tum quia utitur verbo, *Declaramus,* quod æqua-
liter determinat omnia præcedentia , ex reg: l.
Iam hoc jure, §. Sed ſi, & ibi Bart: *num: 1. ff. de vul-*
gar. Et quamvis adjiciat etiam verbum , *Sanci-*
mus, nihilominus hoc ideo facit , quia licèt ſit
declaratio, tamen eſt Conſtitutio; unde perinde
eſt ac ſi dixiſſet, declarando ſancimus , ut benè
per Gemin: *conſ: 72. num: 1. verſ: Contrarium.*
Tum quia Conſtitutio dicit Societatem , & il-
lius perſonas verè , & non fictè mendicantes
fuiſſe, eſſe, & fore : ſi enim ante Bullam fuerunt
verè Mendicantes : Ergo Bulla non eſt novi ju-
ris, ſeu privilegij inductiva , quia ſic non reſpi-
ceret præteritum cap: *ult: de Conſtit:* l. *Leges, là*
ſeconda, C. de legib: ſed eſt juris præexiſtentis de-
clarativa , de cujus natura eſt, ut retrotrahatur
ad principium actûs declarati, ut in Auth: *De fil:*
ante dotal: inſtrum: nat: §. 1. Dec: in d. cap: *ult: de*
Conſtit: n. 44. Rot. *deciſ: 17. num. 32 part: 4. recent.*
Declaratio enim novum jus non inducit , ſed
quod prius latebat, manifeſtat, l. *Hæredes palam,*
§. Quod vero, & §. *Sed etſi notam ff. de teſtam:* plenè
Philip: Prob: *ad Monach:* in c. *Volentes, num: 1. de*
privileg. lib: 6. exemplo ejus, qui excutit ſpicas,
qui novam ſpeciem non facit, ſed eam, quæ eſt,
detegit, tex: in l. *Adeò, §. Cùm quis, de acquir: rer:*
domin: Fulgoſ: *conſil: 157. in fin: verſ: Ad ſecun-*
dam.

107 Hoc poſito, Conſtitutio Pij V. tria facit. Pri-
mò aſſerit Societatem eſſe Mendicantem, quip-
pe quæ ex ejus inſtituto , & Conſtitutionibus
Apoſtolicâ authoritate confirmatis, bona ſtabi-
lia poſſidere nequit , ſed incertis eleëmoſynis,
fideliumque largitionibus , & ſubventionibus
vivit. Secundò dicit id poſſe aliquando in con-
troverſiam deduci ex eo , quòd dicta Societas
Collegia habeat ſecum adjuncta. Tertiò ad hu-
juſmodi ambiguitatem amputandam in § 2. de-
clarat per hæc formalia verba : (Illam (id eſt,
Societatem) & illius Præpoſitum , ac ſingulas
perſonas Societatis hujuſmodi verè , & non fi-
ctè Mendicantes fuiſſe, eſſe, & fore, &c. declara-
mus.

108 Quibus ita ſe habentibus, oſtenditur apertiſſi-
mè non tantùm Profeſſos & Coadjutores , ſed
etiam Scholaſticos ex Bulla fuiſſe declaratos
verè & naturaliter mendicantes. Primum enim
cùm Pontifex hoc expreſsè declaraverit de So-
cietate ipſa; utique hoc idem implicitè declara-
vit etiam de ſcholaſticis , quia cùm ipſi ſint pars
integralis ipſius, & una cum profeſſis , & Coad-
jutoribus unum corpus Societatis conſtituant,
ut oſtenſum eſt ſupra in primo fundamento ;
una , & eadem Societas non debet diverſo jure
cenſeri, c. *Cognovimus, 12. q. 2.* c. *Cùm in tua, de de-*
cim. Gabr. *d. conſ: 28. num: 8. lib: 1.* Separatis enim
partibus, ex quibus Univerſitas Societatis con-
ſtat , Univerſitas Societatis intelligi non poteſt
dicit textus in l. *Eum qui, ff. de uſucap.*

109 Et eo magis , quia Collegia in Conſtitutione
dicuntur adjuncta Societati. Ergo ſortiuntur
naturam & inſtituta Societatis , cui adjuncta
ſunt , ut eſt textus clarus in c. *Recolentes, §. Cæte-*
rùm, ibi, *in Societatem Ordinis aſſumpta, de ſtatu Mo-*
nachor: & quæ religioſis adhærent , religioſa
ſunt, l. *Religioſis, ff. de rei vendicat:* per quem tex-
tum Hoſt: ſupracitatus *in 5. fundamento nu. 101.*
firmavit etiam Novitios eſſe religioſos.

Præterea Pontifex non modò Societatem, ſed
etiam ſingulas illius perſonas declaravit eſſe
mendicantes. Hæc autem verba includunt et-
iam Scholaſticos, cùm negari non poſſit, quin &
ipſi ſint perſonæ Societatis , ut ſimiliter patet ex
dictis *ſuprà in primo, & ſecundo fundamento.* Præ-
ſertim ponderando illud univerſale diſtributi-
vum, *ſingulas,* quod ex ſui natura ita includit o-
mnes, ut ne unus quidem cenſeatur excluſus , c.
In cauſis, & ibi Joan: Andr: *n. 5. de elect.*

110 Ad hæc Conſtitutio *in fin. §. 1.* loquitur de So-
cietate, prout habet adjuncta ſecum Collegia.
Ergo dum poſtea *in §. 2.* declarat illam eſſe Men-
dicantem, ſub relativo, *illam* , intelligitur repe-
tijſſe nomen Societatis ſimiliter prout habet
Collegia adjuncta, ad tex. in l. *Pluribus, in prin. ff.*
de verb. obligat. Rota, *deciſ. 687. verſ. Et hoc denotat*
relativum, illud, par. 2. recent.

Et eodem modo ſequentia verba , perſonas
Societatis hujuſmodi referri debent ad Socie-
tatem eo modo , quo de ipſa ſuperius facta fuit
mentio, cùm dictio , *hujuſmodi,* ſit relativa præ-
cedentium cum ſuis qualitatibus, Bart. in l. *Si*
quis ſervum, §. fin. n. 1. ff. de leg. 2. Alex. *conſil. 141.*
n. 1. verſ: Ponderandum, lib. 2. ſed ſuperiùs facta fuit
mentio Societatis habentis adjuncta Collegia,
Ergo verba illa , *perſonas Societatis hujuſmodi* , in-
telligi debent de perſonis Societatis itidem ha-
bentis adjuncta Collegia , & ſic etiam de ſcho-
laſticis, prout arguit Suarez *de relig. lib. 4. c. 4. n.*
11. verſ. Imò quod.

111 Ac demum Pius V. præmiſit ſuæ intentionis
eſſe amputare ambiguitatem , quæ oriri potuiſ-
ſet ex eo, quòd Societas Collegia habeat ſecum
adjuncta. Hanc autem ambiguitatem planè non
ſuſtuliſſet , niſi declaraſſet Societatem univer-
ſam , & ſic etiam Collegia , & Studentes eſſe
mendicantes. Ergo cenſeri debet ſic declaraſſe,
cùm hæc fuerit illius mens , & cauſa finalis in
proœm. Conſtitutionis expreſſa, quæ regulat to-
tam diſpoſitionem, l. 1. *ff. de orig. jur.* & l. *fin. de*
ha-

hered. inſtitut. Bart.in leg. *Cum ij, n.* 4. *ff. de tranſact.*

Non obſtat ſi dicatur, Conſtitutio Pij V. in §. 2. ubi declarat Societatem eſſe Mendicantem, de Collegijs nullam fecit mentionem, ſed de Præpoſito,& perſonis duntaxat. Poſtea verò in §. *ſeq.* ubi declaravit Societatem potiri exemptionibus,ac privilegijs Mendicantium,meminit etiam de Collegijs: unde ex hac diſtinctione argui poteſt, ut in prima parte noluerit Collegia comprehendere: nam ſi voluiſſet,expreſſiſſet,ſicut expreſſit *in* 2.*arg:* l.*un.*§. *Sin autem ad deficientes*,C.*de Caduc:tollen:cum ſimil.*

Id,inquam,non obſtat; nam præter alias ponderationes conſiderò Pontificem in prima parte de domibus & Collegijs non meminiſſe, quia ibi declaravit quinam ſint Mendicantes: hoc autem convenit perſonis tantùm, quibus præbet victum incerta mendicitas, non autem domibus,& Collegijs, quia domus ſunt quid materiale,& inſenſatum,& Collegia non ſunt perſona vera,ſed ficta, ſeu repræſentata, ut fusè oſtenſum eſt ſuprà *in* 5. *fundamento, verſ. Sed objicies.* At verò *in* 2. *parte,* ubi declaravit Societatem comprehendi in diſpoſitionibus, & privilegijs aliorum Mendicantium, ideò expreſſit etiam domus,& Collegia, quia diſpoſitiones, & privilegia hujuſmodi conveniunt etiam rebus,ut patet in privilegijs realibus,cap: 1.2. & *per tot.* 25.*quæſt:* Alex.*conſ.*85. *n.*1. *lib:* 1. Unde ex hac diſtinctione non licet arguere ,ut Collegia non ſint Ordinis Mendicantium.Quod ex eo etiam convincitur manifeſtè, quia eadem diſtinctio fit in domibus, de quibus conſtitutio meminit in ſecunda parte,& non in prima: tamen certum eſt domus hujuſmodi eſſe mendicantes,ut conſtat ex dictis *ſuprà in princip.* Ergo ſicut argumentum à ſeparatis hoc caſu non procedit in domibus,ita nec in Collegijs, cùm æqualis debeat eſſe determinatio, d.l. *Iam hoc jure*,*ff.de vulgar.*

Quare etiam Collegia,& Scholaſticos Societatis Jeſu eſſe mendicantes jure optimo cenſuerunt non modò Authores & Patres ipſius Societatis,ut Suar: *loco ſupracitato*, & Thom: Sanch: *ſuper Decalog: tom:*2. *lib:* 6. *cap:* 7.*num:* 117. *circa med. verſ: Et non ad ſolos profeſſos*, dicens, ita Pium V.declaràſſe: Sed etiam Authores extra Societatem, ut Hieronym: Gabriel: *in præcitato conſil:*28. *num:*8. & *ſeqq: lib:*1. Menoch: *d. conſil.*1014. *n.*14. Roderiq: *in Summ: Hiſpan.par:* 4. *cap:*113. *num:* 1.*poſt med:* & plures alij recentiores.

112 Ex prædictis patet ſolutio ad objecta: nam etſi Collegia habeant reditus, & poſſeſſiones pro neceſſitatibus ſtudentium; hinc tamen non ſequitur ut non ſint Ordinis Mendicantium, ut ex dictis conſtat præcipuè in primo,& ſecundo fundamento. Nec adverſatur text:in cap: *unic:* §.*Confirmatos,de relig:domib:lib* 6. in quo vis tanta conſtituitur, quin potius in oppoſitum retorquetur: nam textus diffinit, Mendicantes eſſe, quibus habere reditus, vel poſſeſſiones regula
113 interdicit. Regula autem non dicitur reſpectu alicujus membri,ſeu partis integralis,ſed reſpectu totius Corporis Religionis; non enim dicitur Regula hujus,vel illius conventûs,ſed dicitur Regula Prædicatorum, & Regula Minorum, ut in cap: *Exijt*, §. *Regula*,& *vita Minorum*,
114 *de verborum ſignificat: lib:* 6. & conſequenter licèt aliquod membrum habeat reditus, non tamen propterea dicitur Ordinis non Mendicantis, ſi Ordo ipſe ex regula ſit mendicans, vel per Gabr: *dict:conſ:*28. *num:* 4. & *ſeqq: lib:*1. Qui intellectus deſumitur evidenter ex Conſtitutione 2.Bonifacij VIII. quæ incipit, *Ad conſequendam gloriam,in Bullar:tom:*1. *pag:* 140. ubi Bonifacius *in* §.3. (Illos Ordines,inquit, intelligi volumus in paupertate fundatos,qui ex Regula, vel Conſtitutionibus ſuis extra ſepta Eccleſiarum,Monaſteriorum ſuorum,vel officinam eorum, & clauſuram ipſorum nullas debent poſſeſſiones habere. Quòd ſi aliquis de Ordinibus ipſis poſſeſſiones in aliquibus membris ſuis habere, in alijs verò non habere noſcatur, eum quoad ordinationem, & inhibitionem hujuſmodi prædictis Ordinibus in paupertate fundatis annumerari volumus.) Hæc ibi. Ecce igitur etiam membra, quæ habent poſſeſſiones, adnumerari inter Mendicantes,quando ex Regula,vel Conſtitutionibus Ordo ipſe poſſeſſiones habere prohibetur.

Quod comprobatur etiam exemplo; nam infirmariæ, ſeu valetudinaria Fratrum Minorum S.Franciſci poſſunt habere annuos reditus pro neceſſitatibus infirmorum, neque id repugnat regulæ ſi vera eſt opinio Joan: de Anan: *conſ:* 20 *num:* 9. *Circa tertium*, relata à Roderiq: *quæſt: regul: tom:*2. *quæſt:* 127. *artic:*4. de quo plenè ſcripſi *ſuprà à num:* 55. *uſque ad num:* 65. & tamen nemo dixerit hujuſmodi infirmarias, & Fratres infirmos in eis degentes non eſſe Ordinis Mendicantium. Ergo pariter hoc dici non poteſt de Collegijs Societatis habentibus reditus in com-
115 muni pro neceſſitatibus ſtudentium: Cùm præſertim poſſidere bona immobilia in communi non repugnet naturæ & eſſentiæ ſtatûs Mendicantium,ut probat Lap: *alleg:*4.*n.*2. & *ſeqq:* ubi
116 firmat Mendicantes eſſe, qui ex fundatione ſuæ regulæ non habent reditus ad congruam ſuſtentationem, licet de facto,vel ex privilegio non mendicent; quia etiamſi ex privilegio ſcripto ſint habilitati ad poſſeſſiones, non tamen ſunt habilitati ad alia, nec liberati ab alijs juribus, quæ de Mendicantibus loquuntur, & ſequuntur Franc: in d. c: *unico*,§.*Confirmatos,poſt n.* 2.& *n.* 4.*in fin:* Felin: in hoc cap: *In præſentia, num:* 53.
117 *verſ: Ex prædictis adde Lapum*,& probatur irrefragabiliter ex decreto Concilij Tridentini *cap:*3. *ſeſſ:* 25. *de Regular:* ubi Mendicantes omnes,exceptis Capuccinis, & Minoribus de Obſervantia S. Franciſci, habilitantur ad poſſidendum bona immobilia in communi, ſive ſint Mendicantes ex Conſtitutionibus, ſive ex Regula per privilegium non mitigata,& nihilominus Sancta Synodus eos appellat Mendicantes, & pro Mendicantibus ibi agnoſcit, & à non Mendicantibus ibi diſtinguit *in cap: ult: ejuſd: ſeſſ.*

118 Poſtremò non obſtat, quòd Scholares poſſint jus, & dominium bonorum ſuorum retinere ad tempus Generalis Præpoſiti judicio præſcribendum. Quoniam hoc objectum percutit ſolummodò proprium in particulari, quod concernit religioſam paupertatem, non autem proprium in communi, quod concernit ſtatum mendicitatis,de quo nunc eſt quæſtio, unde hujuſmodi objectum ſi quid probaret, hoc tantùm probaret,nempè Scholaſticos Societatis non eſſe religioſos. Sed abſit,ut hoc in controverſiam revocemus, quia Gregor. XIII. in *Conſtitutione* 89. incip. *Aſcendente Domino*, non modo in §. 16. declaravit ejuſmodi dominium non obeſſe religioſæ paupertati: ſed etiam in §:20. & 21. Tria vota Scholaſticorum ſimplicia ſubſtantialia eſſe, eaque emittentes veros religioſos eſſe decrevit: & amplius *in* §. 24. præcepit ſub pœna excommunicationis latæ ſententiæ,ne quis hoc in controverſiam, aut dubium revocare quocunque modo præſumat.

DE PROBATIONIBVS.

Cap. Per tuas.

SVMMARIVM.

1 *SI qui nominant aliquem filium, & ita communiter reputatur, non creditur alteri eorum juranti contrarium.*

2 *Filiatio etiam ex damnato coitu probatur præſumptivè ex tractatu, & nominatione parentum.*

Et diſſolvit matrimonium cum conſanguinea patris,ibid.verſ.Secunda concluſio.

3 *Filius ex Presbytero, & conjugata genitus,ex quo genere ſpuriorum ſit.*

Spurii ex damnato coitu patri non ſuccedunt,nec dicuntur agnati, ſed tantùm lineam maternam agnoſcunt,ibid.verſ.Tales.

Proles ex Presbytero eſt adeo ſacris Canonibus exoſa,ut nec matri ſuccedat.

4 *Filius natus ex concubina,an & quando præſumatur eſſe filius illius qui eam domi retinebat, ibid. verſ.*Secundo idem,*& num:*22.

5 *Vulgò concepti finguntur patrem non habere.*

6 *Vulgò conceptus non venit filiorum appellatione etiam in materia,in qua jus naturæ inſpicitur.*

*Declaratur,num:*19.& 22.

7 *Impedimentum dirimens matrimonium oritur in gradibus prohibitis etiam inter illegitimos, & natos ex damnato coitu,& n:ſeqq.uſq; in fin.*

8 *Conſanguinitas,ſeu cognatio eſt quid naturale.*

9 *Cognati unde dicti.*

10 *Conſanguinitas quid ſit.*

11 *Conſanguinitatis vinculum oritur etiam ex complexu infidelium.*

12 *Affinitas eſt quid naturale, & oritur etiam ex copula illicita,& inter infideles.*

13 *Conſanguinitas eſt fortius vinculum, quàm affinitas.*

14 *Diſpoſitio contra filios legitimos multò magis habet locum in ſpuriis; ſecus ſi conferat filius legitimis aliquod beneficium.*

15 *Filii ſpurii etiam nefarii quoad effectum matrimonii dicuntur conſanguinei,& affines.*

16 *Filii nati ex damnato coitu non reputantur cognati patris quoad effectus civiles tantùm; ſecus quoad naturale vinculum,& jura ſanguinis.*

17 *Spurius dicitur cognatus cognatione naturali.*

18 *Eccleſia in impedimentis matrimonii conſtituendis magis reſpexit ad jus naturale,quàm civile.*

19 *Filiorum appellatione veniunt etiam naturales quando verba diſpoſitionis ſonant in nomen potiùs naturale,quàm civile.*

20 *Filia etiam nefaria admittitur ad vindicandam necem parentum.*

21 *Filiis ex inceſtis nuptiis non debentur alimenta de jure civili; ſecus de æquitate Canonica.*

22 *Vulgò quæſitus quomodo intelligatur poſſe cum omnibus matrimonium contrahere.*

23 *Filiatio vulgò quæſiti probatur per aſſertionem matris, & tractatum ejus,qui eam domi aluit.*

24 *Filius Sacerdotis probatur ex tractatu, & nominatione ipſius.*

25 *Filiatio per ſolam famam non probatur.*

26 *Fama non probatur per teſtes deponentes ſe audiviſſe à multis.*

27 *Filiatio præſumpta ex tractatu, & nominatione parentum impedit contrahendum, & dirimit contractum in gradibus prohibitis etiam inter illegitimos.*

1 PER TUAS. Si qui nominent aliquem filium,& ita communiter reputatur, non creditur alteri eorum juranti contrarium. Hoc dicit,ſecundùm Joan. Andr. cum quo cæteri concordant.

2 Nota ex hac Decretali duas concluſiones. Prima eſt: ex tractatu, & nominatione parentum probatur præſumptivè filiatio etiam ex complexu illicito, prout hic erat: ad quod vide bonam gloſſam: quæ hoc dicit de filio ex Presbytero,& concubina, in c. *Michael,in ver. Conſtiterit, de filiis Presbyter.* nec mirum, quia hoc modo probatur etiam filiatio legitima, ut in cap. *Per tuas,infra,Qui filii ſint legit.* & ſcripſi latiſſimè in c. *Lator,eod.tit.*

Secunda concluſio eſt: Præſumpta hæc probatio filiationis etiam ex damnato coitu ſurgens ex tractatu, & nominatione parentum, eſt tantæ efficaciæ, ut dirimat matrimonium contrarium cum conſanguinea patris, ut *hic* patet in *verſ. Vnde apparet*, & ſic conſanguinitas etiam ex coitu damnato, & reprobato contrahitur, ut hic, & in l. *Nihil intereſt, ff. de rit. nupt.* & in pluribus cap. 35. *quæſt.* 2. Dec. *hic numer.* 9. & præſumptivè probata diſſolvit matrimonium, ut hic dicit gloſſ. *fin.* & Butr. *numer.* 10. Utramque concluſionem latius proſequor in quæſtione ſequenti. Facti ſeries ſic ſe habet.

Joannes Dominicus habuit uxorem Antonellam jam pridem defunctam: nunc vult ſibi matrimonio copulare Hiſpolytam neptem ex ſorore Joannis Antonii Presbyteri;& cùm juxta decretum Concilii Tridentini præmitterentur denunciationes, quidam teſtes revelarunt inter Joannem Dominicum, & Hiſpolytam eſſe impedimentum affinitatis in ſecundo gradu ratione Antonellæ prioris uxoris,quippe quæ fuit filia Joannis Antonii Patrui Hiſpolytæ, de cujus nuptiis nunc agitur; Antonellam verò eſſe filiam Joannis Antonii inde deducunt, quod Catharina tametſi virum haberet, quo tempore concepit Antonellam,erat concubina dicti Joannis Antonii jam tunc in ſacris conſtituti, & ab eo domi retinebatur. Secundò quia Antonella publicè dicebatur eſſe filia Joannis Antonii. Tertiò quia ipſa Catharina dixit ſe Antonellam filiam

filiam ex Joanne Antonio ſuſcepiſſe; & Joannes
Antonius eandem Antonellam ſimul ac nata
eſt, domum ſuam afferri curavit, uti filiam tra-
ctavit, atque matrimonio cum Joanne Domini-
co conjunxit. Contra verò ad hujuſmodi pro-
bationes evertendas, ſeu enervandas Joannes
Dominicus coram loci Ordinario nonnullos te-
ſtes examinari fecit ad perpetuam rei memo-
riam. Ex quorum dictis habetur dictam Catha-
rinam quo tempore Antonellam concepit fuiſſe
publicam meretricem, ad eamque omnibus ac-
ceſſum patuiſſe, quamvis in domo Joannis An-
5 tonii degeret, & cum eo frequentiùs rem habe-
ret, à multisque tunc dictum fuiſſe eam eſſe
filiam Corini, & à multis aliis eſſe filiam Ju-
lii.

His ita in facto ſe habentibus dubitatur, An
ſubſit aliquod impedimentum quo minus Joan.
Dominicus poſſit cum Hiſpolyta matrimonium
contrahere? Opinioni negativæ, id eſt, nullum
inter prædictos ſubeſſe impedimentum, & de-
claratoriam ſuper hoc eſſe concedendam, viden-
tur ſuffragari infra ſcripta.

3 Primò quia etſi conſtaret Antonellam eſſe fi-
liam Joannis Antonii; cùm tamen is tempore il-
lius conceptionis eſſet Sacerdos, & Catharina
conjugata; non eſt dubium eam eſſe natam dam-
nato coitu, & propterea eſſe ex illo genere ſpu-
riorum, qui patrem quidem habent, ſed præ pu-
dore illum demonſtrare non poſſunt, ad l. *Vulgò
concepti, ff. de ſtat. homin.* Hoſtien. in *Sum. tit. qui fil.
ſint legit. §. Quæ ſunt genera, verſ. Dicunt autem.* Ri-
pa poſt alios in l. *Ex facto, §. Si quis rogatus, num: 3.
ff. ad Trebell.* tales autem ſpurii patri non ſucce-
dunt, nec ejus conſanguineorum agnati dicun-
tur, nec paternam lineam agnoſcunt, ſed tantùm
maternam. DD in Authen. *ex complexu, C. de in-
ceſt. nupt.* Abb. in cap. *Tanta, num: 13. qui fil. ſint le-
git.* Dec. in cap. *In præſentia, num: 114. de probat.*
Boer *deciſ. 127.* Paleott. *in tract. de Noth. & Spur.
cap. 60. num: 4.* Covarr. *in 2. part. Epit. de Sponſal.
cap. 8. §. 5. num: 13.* inferens ex hoc duos fratres
ex diverſis concubinis nec jura agnationis, nec
cognationis habere, nec ſibi invicem ſuccede-
re. Ex quo videtur ſequi, ut vir cum ſpuria con-
trahens matrimonium non efficiatur affinis pa-
tri illius, nec aliis per lineam paternam attinen-
tibus, cùm non ſint ſuæ uxoris agnati, vel cogna-
ti; & ſic mortua uxore poſſit cum alia muliere
nepte patris uxoris defunctæ matrimonium con-
trahere.

4 Quod fortiùs videtur procedere hoc caſu, in
quo agitur de muliere ſuſcepta ex Presbytero;
quæ proles adeò eſt ſacris Canonibus exoſa, ut
nec matri ſuccedat. Covarr. *in loco ſupra citat. nu-
mer: 17.*

Secundò idem deducitur ex eo quòd non con-
ſtat hanc Antonellam eſſe filiam Joannis Anto-
nii; quamvis enim quis præſumatur filius illius,
qui matrem domi pro concubina conceptionis
tempore retinebat, gloſſ. in cap. *Michael, in ver.
Conſtiterit, de fil. Presbyter.* tamen cùm ſit proba-
tum eodem tempore concubinam cum aliis
quoque ſe indifferenter commiſcuiſſe, non dici-
tur conſtare Antonellam tunc ab ea ſuſceptam
eſſe filiam dicti concubinarii matrem domi reti-
nentis, ut in terminis declarat Alber. adjiciens
ſe ita in facto obtinuiſſe in l. *Filium diffinimus, nu-
mer: 13. ff. De his, qui ſunt ſui vel alien. jur.* Cùm e-
nim talis filia ſit vulgò concepta, patrem non
habet, d. l. *Vulgò concepti, & inſtit. de nupt, §. pen.* u-
bi gl. illos verſus recenſet:

*Cui Pater eſt populus, Pater eſt ſibi nullus, & om-
nis.*
Cui pater eſt populus, non habet ille patrem.

Paria autem ſunt quem patrem non habere, vel
propter incertitudinem non liquere quiſnam
ille ſit; ad regul. l. *Duo ſunt Titii, ff. de teſtam. tutel.*
& l. *In lege, ff. de contrahen. empt.* de qua per Bart.
conſ. 234. numer. 1. libro 1. Et ideo lex fingit hu-
juſmodi vulgò conceptum non habere patrem.
6 Bald. in l. *Prius, numer: 33. qui accuſ. non poſſ.* ita ut
propterea non veniat filiorum appellatione e-
tiam in materia, in qua jus naturæ inſpicitur, ut
ait Bald, *dict. numer. 33. verſ. Quoad ſecundum ar-
ticulum: & numer: 34.* adjiciens judicem hoc ca-
ſu debere ſequi legis conſcientiam, ut judicet
eum patrem non habere, ſicut lex judicat.

7 His tamen non obſtantibus, nullo pacto vide-
tur declarandum licere huic Joanni Dominico
matrimonium contrahere cum Hiſpolyta amiti-
na uxoris defunctæ; & ſic ſibi conjuncta ſecun-
do affinitatis gradu comprehenſo in prohibitio-
ne cap. *Non debet, de conſang. & affinit.* nam etiamſi
proles ſit illegitima; tamen in gradibus prohi-
bitis oritur impedimentum dirimens matrimo-
nium l. *Nuptiæ, la quarta,* juncta l. *ſeq. ff. de ritu nupt.*
nam in l. *Nuptiæ,* inquit, Caius: nuptiæ conſiſtere
non poſſunt inter eas perſonas, quæ in numero
parentum, liberorumve ſunt, ſive proximi, ſive
ulterioris gradus ſint uſque ad infinitum. Et ſic
ibi agitur de impedimento dirimente. Deinde in
l. *ſeq.* continuativè inquit Scævola: Et nihil in-
tereſt ex juſtis nuptiis cognatio deſcendat, an
verò non; nam & vulgò quæſitam ſororem quis
vetatur uxorem ducere. Et de jure Canonico eſt
textus clarus hic cum concordant.

8 Ratio eſt, quia conſanguinitas, ſeu cognatio,
eſt quid naturale, l. *Non facilè, ff. de gradib. &
affin.* & eſt nomen naturæ, ut per Ruin. *conſ. 9.
Quæſtio prima, numer: 3. libro 4.* nam ſecluſa etiam
omni lege Eccleſiaſtica, natura ipſa dictat ex
propagatione ejuſdem ſanguinis oriri quandam
conjunctionem, & amicitiam naturalem, ut ex
Ariſtotele 8. *Et hic.* probat. D. Thomas *in 4. diſt.*
9 *41. quæſt. 1. artic. 1. quæſt. 1.* Et propterea in dict. l.
Non facilè, cognati ab eo dici putantur, quòd
quaſi unà, communiterve nati, vel ab eodem or-
10 ti, progenitivè ſint. Et conſanguinitas diffinitur
eſſe vinculum perſonarum ab eodem ſtipite de-
ſcendentium carnali propagatione contractum
in cap. *Series, verſ. Deindè, 35. quæſt. 5.* & à D. Tho-
ma *in 4. diſtin. 40. quæſt. unic. art. 1.* & communi-
ter à Theologis, & Juriſperitis. Et deciditur con-
ſanguinitas, quaſi ſanguinis unitas, gloſſ. *penult.*
in cap. *primo, de conſang. & affinit.* Hæc autem car-
nis propagatio, & ſanguinis unitas, cùm habeat
fundamentum naturale, æquè fit ex complexu
damnato, atq; ex legitimo; ac proinde etiam in-
ter natos ex prohibito coitu oritur hoc vinculū
conſanguinitatis, ſi ab eodem ſtipite deſcen-
dant.

11 Præterea conſanguinitatis vinculum oritur
etiam ex complexu infidelium ob eandem ratio-
nem

nem propagationis ſanguinis, cap. *Gaudeamus,
cum ibi not. de divort.* Et converſi ad fidem ſepa-
rantur, ſi conjuncti fuerint in gradibus lege di-
vina prohibitis, licèt ſecus ſit in prohibitis ex
Conſtitutione Eccleſiæ ut ibi deciditur. Nulla i-
gitur eſt ratio cur ſimiliter non oriatur ex com-
plexu non conjugali inter fideles, ita ut quoad
eos, qui Conſtitutionibus Canonicis arctantur,
impediat matrimonium contrahendum, & diri-
mat contractum, ut per Joan. Andr. in eod. cap.
12 *Gaudeamus, num: 3, verſ. Patet à contrario.* Ad hæc
affinitas cùm & ipſa ſit quid naturale ſecun-
dùm D. Thomam *in 4. d. diſt. 41. quæſt. 1. art. 1.
quæſt. 1.* oritur etiam ex copula illicita, & dirimit
matrimonium poſtea contractum, cap. *Quædam,
32. quæſt. 7. & toto tit. de eo qui cognov. conſang.
uxor. ſu.* etiam de jure civili dict. l. *Et nihil, ff. de
rit. nupt.* Et fuit opinio Azonis, ut not. in l. *Non
facilè, in princ.* in gloſſ. in ver. *Per nuptias, ff. de
grad. & affin.* Et hodie reſtricta eſt ad primum,
& ſecundum gradum ex Concilio Tridentino
cap. 4. ſeſſ. 24. de reform. matrim. Quinimò affi-
nitas oritur etiam ex matrimonio conſummato
inter infideles, ut conſtat ex cap. *final. de divort.*
ubi infidelibus ad fidem converſis præcipitur ne
ducant in uxorem relictam fratris ſui, quod cer-
tè Eccleſia non præciperet, niſi vinculum ali-
quod naturale inter eos ex hujuſmodi copula o-
riretur, quidquid contra ſcripſerit Henriq. *libro
11, cap. 3; num: 5.* cui opponitur S. Thomas *in 4.
diſt. 41. quæſt: un: artic. 1 quæſt: 1.* Durand. *ibid. quæ-
ſtion. 1 num: 7.* Palud. *quæſt: 1, artic: 1 num: 10 con-
cluſ. 2.* Sot. *quæſt. ult. art: 1:* & S. Antonin. *in 3 parte
Summæ tit: 1 cap: 11. in fin:* Ergo multò magis ex
propagatione carnis ex illicita copula prove-
nienti; oritur conſanguinitas itidem dirimens
matrimonium; quia, ut inquit D. Thomas *ubi ſu-
pra* conſanguinitas eſt fortius vinculum, quàm
affinitas.

13 Quibus demum accedit, quod ut ſpurii non
habeantur pro filiis, & conſanguineis, introdu-
ctum eſt in deteſtationem criminis, cùm non
mereantur tales appellari. Authen. *Si qua illu-
ſtris, C. ad Orfician.* & cap. *unic. 35 quæſt: 7.* Abb.
dict. conſil. 50. in princ. libro 2. Quod ſi eis liceret
matrimonio copulari cum deſcendentibus ab
eodem ſtipite, eſſent melioris conditionis, quàm
nati ex legitimo matrimonio, cùm tamen oppo-
ſitum potius eſſe debeat, ut per Alex. *conſil. 60
14 Viſa legitim: num: 7. libro 2.* ubi dicit diſpoſitio-
nem legis, vel ſtatuti diſponentis aliquid contra
filios legitimos, multò magis habere locum in
ſpuriis; Secus autem ſi conferat aliquod benefi-
cium filiis, quia intelligitur de legitimis tantùm.
Ex contrario autem parentes redderentur pro-
cliviores ad hujuſmodi crimina perpetranda, &
inducta ad unum finem operarentur contrarium
contra regulam *Legatam inutiliter, ff. de adimen.
legat. cum vulgar.*

15 Unde filios ſpurios etiam natos ex Sacerdote,
vel Monacho, qui dicuntur nefarii, & patrem
demonſtrare non poſſunt, quoad effectum ma-
trimonii eſſe conſanguineos, & affines, tradit
notabiliter Bart. in l. 1. *num: 4. ff. de accuſat,* per
notata in l. *Nec facilè, §. Affines, ff. de grad. & affinib:*
& ſequuntur Ruin. *d. conſ. 9 nu: 2 lib. 4* Grat. *conſ.
145 num: 9 lib. 2* Capra *conſ. 108.*

Atque ita non obſtat quod ſi Antonella eſt fi-
lia Joannis Antonii Presbyteri, & conſequenter
nata coitu damnato, non dicatur conjuncta pa-
tri, nec ejus lineæ paternæ.

16 Siquidem hæc objectio diluitur, quia natus
ex damnato coitu, ſed ex patre certo illa certi-
tudine, quæ poteſt haberi de patre certo illa
certitudine, quæ poteſt haberi de patre ſecun-
dùm ea, quæ notat Bald. in l. *Prius, C. qui accuſ:
non poſſ. num: 34.* non reputatur cognatus patris
quoad effectus civiles tantùm; Et ideò illi non
ſuccedit, nec ei à patre, vel patris conſangui-
neis ſucceditur. Et in hunc ſenſum accipiendi
ſunt DD. in contrarium citati, & probatur in
cap. 1. 35. *quæſtion. 7. in verſ. Non deputentur filii,*
id eſt nullo parentibus jure ſuccedant. Et ibi
notat Turrecrem. *numer. 4.* At verò quoad na-
turale vinculum, & jura ſanguinis, quæ deleri
non poſſunt, ut in reg. *Digeſtorum, jura ſanguinis.*
Filii ſpurii non ſecus ac legitimi ſunt verè con-
ſanguinei, & agnati patris, nempe quia æqua-
liter omnes ex illius carne, & ſanguine propa-
17 gantur, ut oſtenſum eſt ſupra. Et ita declarat
Ruin. *conſ. 9. numer. 4, verſ. Nec obſtat, libro 4.* ubi
dicit non obſtare l. *Si ſpurius, ff Unde Cognati,*
quia quantùm ad effectum ſuccedendi verum
eſt quod ſpurius ex parte patris non habet co-
gnationem, ſed cognatio adeſt cum illo in ſub-
ſtantia, & jus ſanguinis durat, quod tolli non
poteſt, cum ſit de jure naturali. Et infra *numer: 6.*
ait ſpurium dici cognatum cognatione natura-
li, quamvis ex parte patris talis cognatio non
habeat effectum ſucceſſionis. Et idem fuſius
explicat paùlò poſt *numer: 8. verſ. Ad hoc reſpon-
18 detur.* Cùm autem matrimonium ſit de jure na-
turæ, Eccleſia in impedimentis conſtituendis
magis reſpexit ad jus naturale, quàm ad civile;
& non ſolum ad id, quod licèt ſecundùm leges,
ſed etiam quod decet ſecundùm honeſtatem,
19 l. *Semper. ff. de ritu nupt.* & declarat Hoſtienſ. in
dict. tit. de conſang. & affinit. Facit quod notat Fe-
lin. in cap. *In præſentia, numer: 23 de probat.* ubi
ait appellatione filiorum venire etiam natura-
les, quando verſamur in materia, in qua verba
ſonant in nomen potiùs naturale, quàm civile.
Quod habere locum etiam in natis ex prohibi-
to complexu, tradit Bald. in dict. l: *Prius, numer:
23 C. Qui accuſ. non poſſ:* & Alex: *conſil. 144: Viſo ſta-
tuto per totum, libro 7,* & Ruin. *dict. conſil. 9 num: 8
libro 4.*

Nec adverſatur Bald: in contrarium citatus
in d: l: *Prius, num:* 33 quia loquitur in filiis illis
vulgò conceptis, quorum pater ignoratur; hi e-
nim ſolùm ex accidenti nō veniunt filiorum ap-
pellatione, ut mox dicemus, *num: 22.*

20 Hinc filia ſpuria etiam nefaria admittitur ad
vindicandam necem parentum, ut concludit
Bartol: in d: l: *Prius, numer: 3. C. de accuſ.* quia na-
turalis dolor eam impellit, ut inquit Bald: in d: l:
Prius, numer: 33 circa finem, C. qui accuſ. non poſſ.
21 Hinc etiam quamvis natis ex coitu reprobato
jura civilia denegent alimenta, ut in Authen *Ex
complexu, C. de inceſ: nupt.* tamen ſecus eſt de æqui-
tate Canonica, quæ vigorem ſumit à jure natu-
rali, cap: *Cùm haberet, in fine,* & ibi gloſſ: *final. ad
fin: De eo qui duxit in matrim:* Abbas *conſil. 50 in
princip: libro 2:*

22 Ad ſecundum reſpondetur: Quamvis vulgò
quæſitus poſſit contrahere cum omnibus, id ta-
men